

ZPRAVODAJ

UNIVERZITY PARDUBICE

číslo 20, PROSINEC 1999

Zvolen kandidát na funkci rektora Univerzity Pardubice

Akademický senát Univerzity Pardubice na svém zasedání v úterý 26. října 1999 provedl v druhé části jednání volbu kandidáta na funkci rektora pro další tříleté funkční období.

Dvanácti hlasy z jednadvaceti senátorů, tedy nadpoloviční většinou všech senátorů, byl zvolen za kandidáta na rektora na léta 2000 - 2003 dosavadní prorektor univerzity doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc.

Výsledek voleb vyhlásil v 16:45 hodin předseda volební komise doc. Ing. Tomáš Sákra, CSc.

Dle jednacího a volebního řádu Akademického senátu Univerzity Pardubice postoupil předseda senátu tento návrh prostřednictvím ministra školství, mládeže a tělovýchovy prezidentu České republiky, který jmenuje nového rektora do funkce od 1. února 2000.

Doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. se narodil v roce 1956, je absolventem Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích, kterou ukončil v roce 1980. O pět let později obhájil disertační práci. V letech 1984-87 působil jako vědecký pracovník ve Společné laboratoři

chemie pevných látek VŠCHT Pardubice a ČSAV. Od roku 1987 přešel ve funkci odborného asistenta zpět na katedru organické chemie, kde byl v roce 1993 jmenován docentem. Doc. Ludwig je autorem mnoha vědeckých publikací a vystoupení na konferencích. V současné době se soustřeďuje na studium různých vlivů na chemické reakce s využitím moderních chemometrických metod při vyhodnocování získaných experimentálních dat. V roce 1995 vykonával funkci předsedy akademického senátu univerzity. Od roku 1997 až dosud vykonává funkci prorektora pro vnitřní záležitosti univerzity, je statutárním zástupcem rektora.

Stává se třetím rektorem v pětileté historii Univerzity Pardubice a celkově osmým rektorem vysoké školy, v jejímž čele stane v roce padesátého výročí existence vysokého školství v Pardubicích.

Co předcházelo volbě nového kandidáta na rektora:

31. ledna 2000 končí tříleté funkční období současného rektora Univerzity Pardubice prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR vyzval Akademický senát Univerzity Pardubice, aby do 19. listopadu předložil návrh kandidáta na rektora univerzity, který bude postoupen ke jmenování prezidentu republiky. Volební komise senátu se ujala přípravy voleb. V souladu s volebním a jednacím řádem Akademického senátu Univerzity Pardubice přijímala pětičlenná volební komise do 7. října 1999 návrhy na kandidáty na funkci rektora od členů akademické obce univerzity, případně členů vědecké rady. Z šesti takto navržených kandidátů kandidaturu přijali a o funkci rektora se ucházeli pouze dva navržení kandidáti na rektorský úřad. Byli jimi významní akademičtí funkcionáři univerzity - doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc., současný prorektor univerzity, a doc. Ing. Ladislav Koudelka, DrSc., současný předseda Akademického senátu Univerzity Pardubice. Ve středu 20. října od 15 hodin se v univerzitní aule představili na veřejném shromáždění akademické obce Univerzity Pardubice se svým programem vedení univerzity v následujících třech letech. Na zasedání akademického senátu Univerzity Pardubice v úterý 26. října proběhla od 16 hodin v kongresovém sále rektorátu přímá a tajná volba kandidáta na funkci rektora. Kandidátem na funkci rektora se stal doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. Hlasovala pro něj nadpoloviční většina z jednadvaceti senátorů univerzity poměrem 12:8, když předseda AS UPa a zároveň jeden z kandidátů se vzdal možnosti hlasovat.

(vw)

Imatrikulace - slavnostní sliby nastupujících vysokoškolákův Pardubicích poprvé v nové univerzitní aule

Letošní imatrikulace se na naší univerzitě konečně uskutečnily v důstojných prostorách pro akademické obřady. Poprvé proběhly v nové univerzitní aule. Slavnostní akademické obřady zahájila Fakulta chemicko-technologická v sobotu 16. října první imatrikulací od 9 hodin a další se uskutečnila od 11 hodin. Členy akademické obce univerzity se stali 283 nově přijatí studenti prvních ročníků studia tří studijních programů - Chemie a technické chemie, Chemie a technologie potravin a Speciálních chemicko-biologických oborů. Slavnostní slib skládali studenti za přítomnosti rektora univerzity prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. a vedení fakulty v čele s děkanem doc. Ing. Josefem Kotykem, CSc.

Imatrikulace pokračovaly ve středu 20. října v 9 hodin na Fakultě ekonomicko-správní. Slavnostní slib složili 202 studenti 1. ročníku, nově zapsaní do studijního oboru ekonomicko-správního. Spolu se studenty, kteří po přerušení pokračují ve studiu a odečteme-li studenty, jež do 31. října z různých důvodů přerušili svá studia, bude v letošním akademickém roce studovat v 1. ročníku fakulty 196 studentů prezenčního studia a 71 student kombinovaného - dálkového studia.

Ve čtvrtek 21. října se v 10 hodin konala slavnostní imatrikulace Ústavu jazyků a humanitních studií. 150 studentů prezenčního studia zahájilo akademický rok v 1. ročnících čtyřech studijních oborů - Kulturní dějiny, Jazyková a sociokulturní studia a Studium učitelství anglického nebo německého jazyka.

V úterý 2. listopadu v 10 hodin složilo poslední akademické sliby 357 studentů 1. ročníku prezenčního studia Dopravního inženýrství a spojů na Dopravní fakultě Jana Pernera. V 1. ročníku začalo letos studovat celkem 394 studenti. Po dvou letech studií společných předmětů

se budou moci specializovat ve čtyřech oborech, které fakulta nabízí - Dopravní management, marketing a logistika, Technologie a řízení dopravy, Dopravní prostředky a Dopravní infrastruktura.

Dvě zasedání akademického senátu univerzity

K šestému řádnému zasedání se AS UPa sešel v úterý 28. září. Po rutinní úvodní agendě následovala příprava nového zastoupení UPa v Radě vysokých škol na léta 2000-2002. Doc. Ing. Vlastimil Melichar, CSc. seznámil senátory i hosty s posláním, činností a zastoupením Univerzity Pardubice v Radě vysokých škol v období let 1997 - 1999. V tomto období naši univerzitu zastupovali:

prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. - místopředseda RVŠ,

doc. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.
- člen sněmu RVŠ za Univerzitu Pardubice,
doc. Ing. Jaroslava Kalousová, CSc.
- členka sněmu RVŠ za Fakultu chemicko-technologickou,

doc. Ing. Josef Volek, CSc.
- člen sněmu RVŠ za Dopravní fakultu Jana Pernera,

doc. Ing. Vladimír Jehlička, CSc.
- člen sněmu za Fakultu ekonomicko-správní

a pan Jiří Krátký - zástupce studentů.

Rokem 1999 končí členům RVŠ tříleté funkční období. Předsedové fakultních senátů byli proto požádáni o předložení návrhů na zástupce fakult do RVŠ na léta 2000 - 2002.

Prorektor doc. Čapek pak senátory informoval o přípravě návrhu dlouhodobého záměru univerzity, který musí vycházet z dílčích záměrů jednotlivých fakult a ostatních útvarů UPa.

Prorektor doc. Janda podal průběžnou informaci o přípravě programů Národních výzkumných center, v nichž fakulty zvažují účast v oblastech souvisejících s jejich odborným zaměřením. Akademický senát vyjádřil těmto programům podporu.

Věcné připomínky k Studijnímu a zkušebnímu řádu Fakulty chemicko-technologické, vznesené na 5. zasedání senátu, byly na fakultě do řádu zpracovány a návrh byl schválen.

Následovalo schválení Jednacího řádu Vědecké rady ÚJHS, který byl předtím přijat nově ustavenou Vědeckou radou ÚJHS. Ze záležitostí týkajících se Ústavu jazyků a humanitních studií byla ještě projednávána změna v názvu studijních oborů. Jelikož MŠMT nepřipouští v nové klasifikaci KKOv v bakalářských studijních programech učitelství obory pro

základní školy a protože takové studijní obory jsou na UPa akreditovány, došlo k neshodě mezi akreditací, z ní vycházející obsahové náplně studia a uplatněním absolventů a zařazením oboru v klasifikaci KKOV. Po opakovaných jednáních zástupců UPa, ÚJHS a MŠMT došlo k dohodě, která připouští ve studijním programu "Specializace v pedagogice" bakalářské obory učitelství cizích jazyků. Navazující dvouleté magisterské studium anglického jazyka bylo následně zařazeno do programu Učitelství pro základní školy.

Na základě připomínek členů předsednictva senátu, vznesených ke stávajícímu Volebnímu a jednacímu řádu AS UPa, otevřel předseda období diskuse k novelizaci tohoto řádu.

Poté následovaly informace vedení univerzity, senátorů a hostů k dění, hospodářské situaci a pořádaným akcím univerzity.

V úterý 26. října se uskutečnilo další jednání Akademického senátu Univerzity Pardubice.

Prorektor doc. Ing. Jan Čapek, CSc. jako zpracovatel návrhu Dlouhodobého záměru Univerzity Pardubice předložil k diskusi v senátu jeho pátou verzi, která je členěna na tři části. Z diskuse vzešla řada připomínek, které byly spolu s dalšími náměty do návrhu zapracovány tak, aby na příštím zasedání senátoři mohli dlouhodobý záměr schválit, jak to ukládá zákon o vysokých školách.

Dalším bodem programu byla volba delegátů do Rady vysokých škol na období 2000 - 2002.

Zástupci Univerzity Pardubice v RVŠ:- do předsednictva RVŠ: doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc.

- do Sněmu RVŠ: doc. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.

Zástupci fakult v RVŠ:

za Dopravní fakultu Jana Pernera: doc. Ing. Josef Volek, CSc.

za Fakultu ekonomicko-správní: Ing. Josef Pešta, CSc.

za Fakultu chemicko-technologickou: doc. Ing. Petr Mikulášek, CSc.

Delegátem do Studentské komory byl zvolen student 4. ročníku FES - Jiří Krátký, náhradníkem David Šourek (3. ročník DFJP).

Bylo schváleno doplnění Vědecké rady Ústavu jazyků a humanitních studií o pana doc. PhDr. Václava Vebera, CSc. z oddělení humanitních věd.

Předseda senátu doc. Koudelka požádal kvestora Ing. Bukače o informaci týkající se ekonomické situace školy a naplnění FRIM.

Předseda volební komise doc. Sákra podal informaci o tom, že během příprav voleb na kandidáta na funkci rektora UPa obdržel od prof. Pytely dopis, který se týkal výhrad ke způsobu projednávání návrhů s navrženými kandidáty na rektora. Dopis obdrželi všichni senátoři a někteří z nich k dopisu vyjádřili svá stanoviska. Přitom bylo konstatováno, že je nanejvýš žádoucí korigovat stávající Volební a Jednací řád AS UPa, aby byl postup při volbách jednoznačně stanoven. Závěrem k projednávané záležitosti se senát usnesl, že průběh příprav voleb kandidáta na funkci rektora UPa nebyl v rozporu s Volebním a Jednacím řádem AS UPa. V souvislosti s tím ale senát uložil legislativní komisi vyhodnotit a zapracovat do

připravované novely Volebního a Jednacího řádu AS UPa některé vznesené připomínky k § 5 o volbě kandidáta na rektora.

V druhé části zasedání senátu proběhla volba kandidáta na funkci rektora pro nadcházející volební období let 2000-2003. (viz informace na straně 1).

(vw)

Nový "doctor honoris causa" Univerzity Pardubice- představení prof. Ing. Dr. Jaroslava Němce, DrSc.

Významnou událostí při slavnostním otevření nové univerzitní auly dne 27. září 1999 se stalo veřejné společné zasedání vědeckých rad Univerzity Pardubice a Dopravní fakulty Jana Pernera, při němž byl udělen čestný titul "doctor honoris causa" profesoru Jaroslavu Němcovi za jeho mimořádné zásluhy o rozvoj dopravy, strojírenství a vysokého školství v České republice. Návrh na udělení čestného akademicko-vědeckého titulu vzešel z iniciativy Vědecké rady DFJP, a to poprvé v šestileté historii fakulty. Rektorovi Univerzity Pardubice a všem vzácným hostům promovenda ve svém "laudatiu" představil a jeho celoživotní dílo vyzdvihl děkan dopravní fakulty prof. Ing. Milan Lánský, DrSc.

Prof. Ing. Dr. Jaroslav Němec, DrSc. se narodil 15. března 1921 v Horažďovicích.

Po složení maturity na reálném gymnáziu v Sušici a druhé maturity na střední průmyslové škole v Plzni nastoupil do pražského ČKD. Zde začal spolupracovat s profesorem Budínským ve výzkumném oddělení. Po válce se stal vedoucím vědeckého pracoviště ČKD v Libni, kde vydal první studii o pevnosti a únavě materiálů. Ve velmi krátké době absolvoval studium na fakultě strojního a elektrotechnického inženýrství ČVUT v Praze, diplom získal v r. 1947. O rok později složil doktorát z technických věd. V té době byl jmenován vedoucím technického

rozvoje strojů v ČKD. Pod jeho vedením byly zkonstruovány první dieselelektrické a motorové lokomotivy, nové těžní stroje, kompresory a velká chladírenská zařízení i nové trakční motory. Docentem se stává v r. 1953 a je jmenován děkanem nově vytvořené strojní fakulty Vysoké školy železniční v Praze. O dva roky později, v roce 1955, je jmenován profesorem a získal vědeckou hodnost doktor věd (DrSc.). Do roku 1959 působil jak prorektor Vysoké školy železniční. V r. 1960 byla Vysoká škola železniční z Prahy převedena na Slovensko do Žiliny jako Vysoká škola dopravní. V tomto roce profesor Němec školu opouští a přechází do Škodových závodů v Plzni, kde se věnuje materiálovým a pevnostním problémům naší první atomové elektrárny. Spolu s odborníky Škodových závodů vytváří unikátní experimentální výzkum na Bolevci, kde je zkoušena zkrácená verze reaktorové nádoby a kde pod jeho vedením vzniká výzkum křehké pevnosti svařovaných rozměrných těles a je realizován největší trhací stroj v Evropě na sílu 800 MN, na němž je zkoumán rozvoj a zastavování kvazikřehkých trhlin a potvrzen vliv velikosti těles na mezní stav jejich pevnosti. V této době publikuje prof. Němec své práce z oblasti mezních stavů, kde jsou shrnuty poznatky naše i zahraniční z únavy konstrukcí, šíření defektů, křehkého porušování i creepu. Tato publikace byla přeložena do angličtiny a současně vyšla i v Polsku, SSSR a dalších zemích. Za to dostává profesor Němec svoji první státní cenu za vědu. Další státní cenu získává za práce v oblasti únavy v souvislosti s dokončením první atomové elektrárny. Je zvolen viceprezidentem mezinárodní vědecké instituce ICF pro lomové procesy a posléze v roce 1984 jejím čestným členem. Počátkem šedesátých let se vrátil na vysokou školu - Fakultu jadernou a fyzikálního inženýrství ČVUT, kde založil katedru materiálů a rozvinul na ní výuku fyziky pevné fáze, aplikovanou statistiku a technickou mechaniku. Vytvořil nový studijní obor - stavba a vlastnosti materiálů. V roce 1963 se stal proděkanem této fakulty. V letech 1973 - 1978 působil jako prorektor pro vědu a výzkum ČVUT. Z ČVUT odchází do Akademie věd, kde se stává ředitelem Ústavu teoretické a aplikované mechaniky a v této funkci setrvává až do r. 1987. Prof. Němec se stal rovněž předsedou vládní komise pro spolehlivost našich atomových elektráren. Spolupracuje s řadou výrobních podniků a výzkumných ústavů, jako Výzkumným ústavem ČKD, Výzkumným ústavem SIGMA, Modřanskými strojírnami, Tranzitním plynovodem, podniky těžké chemie a leteckého průmyslu. Podílel se významnou měrou na založení plzeňského Ústavu Akademie pro technologii a spolehlivost strojních konstrukcí. Do důchodu odchází v roce 1991 s tím, že o rok později byl ustanoven jako samostatný vědecký pracovník a expert Ústavu teoretické a aplikované mechaniky Akademie věd České republiky.

Profesor Němec je autorem 30 monografií, vydaných u nás i v zahraničí, dále pak více než 400 článků v domácích časopisech a sbornících. Profesor Němec je opakovaně uváděn v americkém přehledu významných odborníků vědy a techniky "Who is Who" a v jeho domácí podobě i v přehledu nejvýznamnějších osob současné světové vědy. Za práci pro průmysl dostává řadu ocenění, medailí, dvě státní ceny za vědu, řadu medailí akademických a vysokoškolských. Zejména významná je medaile za zásluhy o vědu a lidstvo. Rovněž tak je oceněna jeho činnost pedagogická a organizační ve vysokoškolské pedagogice Komenského medailí. Ve spolupráci s dalšími pedagogy je zakladatelem celé řady studijních oborů, aplikované mechaniky, aplikované matematiky a materiálového inženýrství.

Prínosy vědecké práce prof. Ing. Dr. Jaroslava Němce, DrSc.:

1. Poznání, že klasické představy pevnosti konstrukcí na základě zkoušky tahem malé válcové tyče namáhané tahem nemohou objasnit porušení soudržnosti a lomové procesy v reálných podmínkách provozních. Skutečné lomy strojních částí a konstrukcí jsou vyvolány zpravidla dlouhodobými účinky opakovaných namáhání, vlivem proměnných teplot a také korozními

účinky agresivního prostředí. Ukázal to analýzou havárií tlakových nádob a dopravních prostředků a našel deterministické fyzikální vysvětlení poškozujících procesů omezujících životnost těles.

2. Vyjádřil rychlost rozvoje únavových trhlin od malých až po kritické magistralní, vedoucích ke kvazi křehkým lomům a prahové hodnoty podle barrier materiálu v ocelových tělesech a podstatu těchto barrier.

3. Ukázal na základní význam povrchové vrstvy materiálu těles na proces porušování a životnosti. Tím byla definována úloha technologie těles a důležitost úprav povrchu. Rovněž byla ukázána role zbytkových vlastních pnutí vyvolaných výrobou, zejména ozařováním.

4. Definován byl vliv velikosti těles na jejich životnost a podstatu poškozování soudržnosti a porušování lomu. Faktor velikosti vyjádřil v závislosti na akumulované energii elastické napjatosti na stísněnosti napětí podle tloušťky stěny a na statistickém rozdělení výrobních defektů materiálu. Dále doplnil představu lomové houževnatosti podle charakteristické velikosti tělesa a formuloval nový faktor konstrukční houževnatosti.

5. Vypracoval vztahy pro rychlost rozvoje trhlin vyvolaných korozí pod napětím z představy kombinace dislokačního a difúzního procesu hromadění poškození v ocelových tělesech.

Čestnému doktoru Univerzity Pardubice a zároveň členu Vědecké rady Univerzity Pardubice gratulujeme k získání vysokého univerzitního ocenění.

(vw)

Veletrh pomaturitního vzdělávání

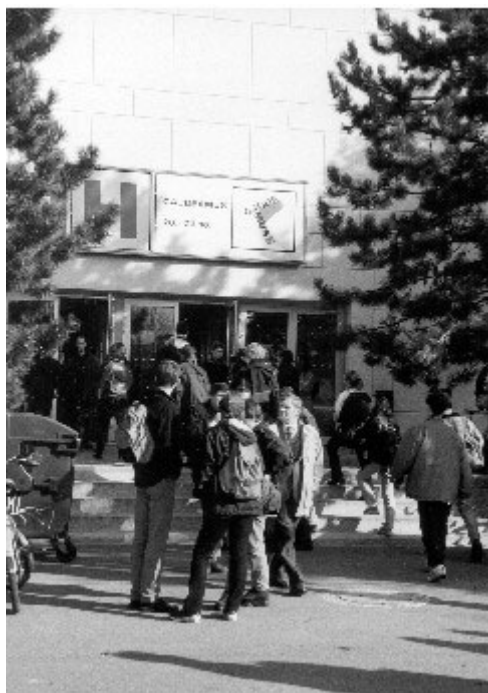
GAUDEAMUS '99

Od středy 20. října až do soboty 23. října se Univerzita Pardubice a zejména Dopravní fakulta Jana Pernera a Fakulta chemicko-technologická účastnily VI. ročníku evropského veletrhu pomaturitního vzdělání GAUDEAMUS'99 v Brně. Na brněnském výstavišti se v pavilonu H představilo středoškolákům a svá studia nabídlo 109 fakult dvaceti sedmi veřejných a vojenských vysokých škol České republiky. Mezi vystavovateli nechyběly ani soukromé vysoké školy od nás i ze zahraničí. Své zastoupení tu měly i vysoké školy ze Slovenska. Tradičně na veletrhu nabízely své služby i vyšší odborné školy, studentské agentury a další instituce včetně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Univerzita Pardubice obývala stánek č. 19, v němž se prezentovaly obě technicky orientované fakulty univerzity - Dopravní fakulta Jana Pernera, která nabízela bakalářská a magisterská studia ve čtyřech oborech Dopravní technologie a spojů a Dopravního inženýrství a spojů, a Fakulta chemicko-technologická, nabízející tři studijní programy (Chemie a technická chemie, Chemie a technologie potravin a Speciální chemicko-biologické obory) s celkem devatenácti obory. Zástupci fakult a jejich studijních oddělení poskytovali od 8 do 17 hodin podrobné informace o možnostech studia, přijímacích zkouškách i dalších podmínkách studia a studentského života, které nabízí univerzita v Pardubicích. Velký zájem středoškoláků, jejich rodičů i středoškolských pedagogických poradců byl i o písemné materiály, jichž se vydalo velké množství.

Návštěvnost veletrhu oproti předešlému roku sice poklesla na 13,5 tisíce, přesto byla vyšší, než se očekávalo v souvislosti s nižším obsazením maturitních ročníků středních škol v důsledku prodloužení povinné školní docházky z osmi na devět let před čtyřmi lety. Od úterý do pátku zavítalo do pavilonu H denně od 3,5 do 4,5 tisíce návštěvníků. Návštěvnost byla rozložena mnohem rovnoměrněji než v předchozích letech, a tak nedocházelo k problémům v průchodnosti a k přetížení prostoru malého pavilonu. Větší pohodlí, lepší dispozice a využití zázemí našeho stánku vytvořilo příznivé podmínky pro pracovníky, kteří v Brně univerzitu reprezentovali, a přispělo tak i ke zvýšení úrovně naší expozice a kvality prezentace univerzity jako celku.

Poděkování za spolupráci při vlastní realizaci akce a za reprezentaci naší univerzity na VI. ročníku veletrhu pomaturitního vzdělání GAUDEAMUS '99 patří: paní Áje Nevečeřalové - vedoucí studijního oddělení DFJP, paní Evě Pilařové - vedoucí studijního oddělení FChT, paní Jaroslavě Bláhové ze studijního oddělení FChT, doc. Josefu Volkovi - proděkanu DFJP, Ing. Alešovi Eisnerovi - doktorandovi KAICH FChT a za poskytnutou spolupráci při přípravě akce a další "neviditelnou" pomoc panu Koberovi z tiskařského střediska, paní Remešové ze správy budov, panu Starému a Voldánovi ze střediska dopravy a Petře Voženílkové a panu Hrstkovi z kanceláře rektora.

Valerie Wágnerová
koordinátor účasti UPa na veletrhu

Jak jsme se prezentovali na AKADÉMII '99

AKADÉMIA '99 - veletrh pomaturitního vzdělávání byl pod záštitou Ministerstva školství Slovenské republiky organizován Domem techniky ZSVTS Bratislava ve dnech 7. - 9. 10. 1999. Již tradičně vyvolal mimořádnou pozornost středoškolských studentů, jejich učitelů i rodičů a pochopitelně i sdělovacích prostředků.

Na veletrhu se prezentovalo celkem 16 vysokých škol nebo jejich fakult a vzdělávacích zařízení. Bylo potěšením přijmout nabídku slovenského ministerstva a zřídit na výstavišti prezentační stánek. Z České republiky této možnosti využila Slezská Univerzita v Opavě, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská ČVUT Praha a naše Fakulta chemicko-technologická. Myslím si, že bylo ke škodě, že se takto neprezentovala celá naše univerzita. Měli bychom a máme slovenským studentům co nabídnout a mohli jsme se na Slovensku úspěšně prezentovat jako celek.

O podpoře tomuto veletrhu svědčí i fakt, že v první den jeho konání měli ředitelé bratislavských středních škol možnost udělit studentům k návštěvě veletrhu volno, podobně

jako druhý den pak v ostatních městech Slovenska. Toho studenti se svými třídními učiteli a výchovnými poradci bohatě využili, podobně jako v poslední den (v sobotu) pak rodiče. Takže jsme mohli podat informace nejenom bratislavským studentům, ale i delegacím až z Prešova a Košic.

Práci na našem stánku organizačně zajišťovali prof. Taufer, doc. Zeman a doktorandi katedry teorie a technologie výbušin Ing. Akštein, Ing. Jalový a Ing. Kohlíček. Zájem o naši fakultu byl značný, o čemž svědčí fakt, že již v dopoledních hodinách prvního dne byly vyčerpány všechny informační materiály o fakultě a bylo nutné urychleně zajistit jejich dotisk, což se podařilo díky nezištné pomoci kolegů z Katedry automatizace Chemickotechnologické fakulty STU v Bratislavě. Je třeba rovněž ocenit mimořádnou ochotu řidiče p. Voldána, který zajistil naši přepravu včetně značného množství materiálu.

Kromě prezentace na stánku měli zástupci jednotlivých vystavovatelů možnost prezentovat svoji školu či fakultu každý den na semináři, který rovněž byl hojně navštíven a byla na něm bohatá diskuse. Některým středním školám byly informační materiály pak ještě dodatečně zaslány poštou.

Oceňujeme i mimořádně vlídné a vstřícné přijetí ze strany slovenských pořadatelů. V úvodním projevu generálního ředitele sekce vysokých škol MŠ SR doc. Mederlyho byla účast českých vystavovatelů výrazně zdůrazněna a po dobu konání veletrhu projevovali pořadatelé českým vystavovatelům neustálou pozornost.

Zájem o výraznější spolupráci ve všech oblastech činnosti vysokých škol projevila i řada zástupců slovenských škol.

Můžeme se jenom těšit, že příští rok se budeme moci prezentovat znovu a výrazněji, s bohatší kolekcí a zásobou informačních a propagačních materiálů.

Z veletrhu jsme proto odjížděli s dobrými pocity a vědomím, že jsme naši fakultu dobře reprezentovali i že tato naše práce nezůstane bez odezvy a v příštím akademickém roce na naší fakultě uvítáme tradičně studenty i ze Slovenska, že se rovněž rozšíří i spolupráce mezi vysokými školami ve všech deklarovaných oblastech podepsané mezivládní dohody mezi ČR a SR.

prof. Ing. Ivan Taufer, DrSc.
Katedra řízení procesů a výpočetní techniky FChT

Hosté rektora

Ve čtvrtek 21. října 1999 se uskutečnil již tradiční diskusní pořad "Hosté rektora", tentokrát v pohodlí nové univerzitní auly. Pozvání rektora Univerzity Pardubice prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. přijal dr. Hynek Kmoníček, náměstek ministra zahraničních věcí České republiky. V úvodním slově rektor přivítal pana náměstka a všechny přítomné na univerzitní půdě v Pardubicích a decentně upozornil na řečnické kvality hosta. Pro správné nažhavení přítomných si hned po uvítání vzal slovo pan náměstek a zhruba ve dvacetiminutovém proslovu potvrdil slova pana rektora. V rychlosti se zmínil o práci na ministerstvu, o posunu zahraniční politiky od roku 1989 do současné doby, o vztahu Evropské unie a NATO k České republice a naopak.

Následovala diskuse, která se pomalu rozbíhala od prvního dotazu pana rektora až k zajímavému střetu názorů ekologicky laděné studentky s panem náměstkem. Diskutovalo se o vlivu stavby jaderné elektrárny Temelín na zahraniční vztahy ČR s okolními státy a Evropskou unií, posunu ve vztahu Česká republika - Slovensko po změnách na politické scéně na Slovensku a dalších věcech.

Na závěr lze tedy konstatovat, že pohodová atmosféra se téměř stovce přítomných líbila a snad nelitovali času, který s dr. Hynkem Kmoníčkem strávili.

(ph)

Ohlédnutí za VI. Městským festivalem Pardubice a účastí univerzity v něm

Univerzita Pardubice se opět aktivně zapojila do VI. Městského festivalu Pardubice, který se konal ve dnech 1. - 10. října v Pardubicích.

První festivalovou akcí v režii Univerzity Pardubice byl Běh Terryho Foxe v sobotu 2. října.

Běh Terryho Foxe v Pardubicích patřil do série běhů uskutečněných na počest statečného Kanad'ana. Osmnáctiletý Terry Fox se po amputaci nohy postižené rakovinou kostí vydal v roce 1980 napříč Kanadou na "maratón naděje" s myšlenkou vybojovat alespoň morální boj s touto těžkou nemocí. Za 143 dní uběhl 5565 km, zákeřná nemoc jeho organismus nakonec zdolala. Stal se národním hrdinou a vznikla tradice, která se velmi rychle rozšířila do celého světa. Myšlenkou Běhů Terryho Foxe je přivést ke sportu široké masy lidí a zároveň z jejich výtěžků přispět na výzkum léčby rakoviny. V České republice se konají již od roku 1993. V Pardubicích se BTF konal podruhé pod taktovkou Univerzitního sportovního klubu a Katedry tělovýchovy a sportu Univerzity Pardubice. Spoluorganizátory byl místní Klub onkologicky nemocných. Na trasu Starým Městem dlouhou 2 400 m se

vydali v sobotu v 10 hodin z
Pernštýnského náměstí skutečně všichni,
sportovci i nespportovci, odhodlaní zdolat
ji během, chůzí, jízdou na kole či na
kolečkových bruslích. Byla to vskutku
nesoutěžní akce. Podle výše příspěvku
čekal na účastníky od organizátorů i malý
dárek - suvenýr v podobě čelenky,
občerstvovací sportovní láhve nebo
trička. Na startu se objevili také
představitelé města a veřejného života -
sám primátor Jiří Stříteský, předsedkyně
senátu PČR Libuše Benešová, poslanci
Parlamentu ČR Alena Páralová a
Miloslav Kučera, za Univerzitu Pardubice
prorektor doc. Miroslav Ludwig., děkan
FChT doc. Josef Kotyk.

V několika startech mezi desátou a dvanáctou hodinou se na trať vydalo přes 800 účastníků. V loňském roce se BTR zúčastnilo 728 zaregistrovaných účastníků, kteří přispěli částkou 22 000 Kč na výzkumné úkoly zabývající se léčením rakoviny. Počasí přálo, a tak i letos byl zájem veřejnosti vysoký a obyvatelé města Pardubice čestně podpořili tuto myšlenku. 725 zaregistrovaných účastníků přispělo částkou 34.283 Kč, což je o 12 tisíc Kč více než vloni.

Program běhu zpestřil hudební a taneční program pardubického romského sdružení, které nabídlo na místě i občerstvení a ochutnávku romských specialit.

V sobotu 2. října dopoledne od 8 do 12 hodin mohla veřejnost v rámci pořádaných dnů otevřených dveří zavítat rovněž do Univerzitní knihovny v Polabinách a seznámit se s moderními knihovnickými službami, jež jsou nabízeny jak akademické obci, tak odborné veřejnosti. Této možnosti využilo asi 150 návštěvníků, kteří projeví rovněž zájem o prohlídku nových výukových prostor v univerzitní aule. Někteří z nich se dokonce na místě zapsali jako čtenáři knihovny. Ve vestibulu - v univerzitní galerii - si mohli navíc prohlédnout práce studentů Výtvarné školy Václava Hollara v Praze, výstavu, která trvala až do 11. listopadu.

Den otevřených dveří Univerzity Pardubice pokračoval na fakultách a v univerzitním kampusu v pátek 8. října. Veřejnost měla jedinečnou příležitost se za doprovodu průvodce (Mgr. Sieberové z ÚJHS, Ing. Wágnerové z rektorátu, doc. Volka z DFJP, Ing. Šáry z FES a doc. Ventury z FChT) uceleně seznámit se studiem nabízeným na Univerzitě Pardubice a jejích fakultách, s mnoha univerzitními pracovišti a celým vysokoškolským areálem, včetně knihovny, nových poslucháren a auly, sportovišť katedry tělovýchovy a sportu, ubytování na kolejích a stravování v menze.

Prohlídky začínaly v 10, 12, 14 a 16 hodin, vždy před budovou Univerzitní knihovny v univerzitním kampusu v Polabinách a ve vestibulu Fakulty chemicko-technologické na náměstí Čs. legií. Každá skupinka čítala kolem 20 až 40 zájemců, z nichž nejvytrvalejší a nejzvědavější na dvouapůlhodinové prohlídce kampusem byli zejména starší občané města.

Přispění Univerzity Pardubice a úspěch našich aktivit v rámci Městského festivalu Pardubice ocenil v dopise panu rektorovi za pořádající město i náměstek primátora pan Jiří Razskazov.

(vw)

Nadace Alexandra von Humboldta 46 let ve službách vědy a výzkumu

Kulturní rada Velvyslanectví Spolkové republiky Německo pan Hubertus Klink slavnostně předal dne 20. října katedře anorganické technologie a členům týmu vedeného doc. Velichem kalorimetr DSC PYRIS 1. V roce 1998 totiž bývalí stipendisté Humboldtovy nadace, působící na Univerzitě Pardubice (prof. Nepraš, doc. Komers, doc. Velich a dr. Matušek), požádali Humboldtovu nadaci v Bonnu o podporu výzkumného projektu s názvem Dobudování laboratoře kalorimetrických a termoanalytických metod na Univerzitě Pardubice s cílem studovat podmínky vzniku ledvinových kamenů "in vitro". Humboldtova nadace se rozhodla podpořit tento projekt částkou 60 000,- DEM, za kterou byl zakoupen kalorimetr PYRIS 1 od firmy Perkin-Elmer.

V této souvislosti mi dovoluji, abych Vás stručně informoval o historii a záměrech Humboldtovy nadace.

Humboldtova nadace byla založena v roce 1860 v Berlíně na památku světově proslulého přírodovědce Alexandra von Humboldta. Nadace podporovala německé vědecké pracovníky při jejich studijních cestách do zahraničí až do roku 1923. V tomto roce nadace zanikla v důsledku ztráty kapitálu v inflačním poválečném období. Její činnost byla obnovena v roce 1925 s cílem podporovat zahraniční vědecké pracovníky a doktorandy při jejich studiu v Německu. Po válce v roce 1945 nadace svoji činnost přerušila. Na četná doporučení a žádosti bývalých stipendistů z celého světa byla činnost nadace opět obnovena 10. prosince 1953. Od té doby získalo stipendium přes 19 000 vědeckých pracovníků ze 123 zemí celého světa.

Záměr nadace je uveden v § 2 jejího Statutu:

"Účelem nadace je poskytnout vysoce kvalifikovaným vědeckým pracovníkům cizích národností bez ohledu na pohlaví, rasu, náboženství nebo světový názor prostřednictvím udělených stipendií nebo ocenění možnost realizovat ve Spolkové republice Německo výzkumné projekty a udržovat vzniklé vědecké kontakty".

V současné době Humboldtova nadace uděluje ročně cca 500 stipendií. Jsou určena vysoce kvalifikovaným zahraničním vědeckým pracovníkům ve věku do 40 let pro dlouhodobé pobyty na německých univerzitách a výzkumných ústavech (6 - 12 měsíců). Dále uděluje cca 200 zvláštních ocenění za výsledky výzkumu mezinárodně známým vědeckým pracovníkům a cca 200 "Stipendií Feodora Lynena" vysoce kvalifikovaným německým vědeckým pracovníkům ve věku do 38 let ke studijním pobytům v zahraničí (z toho 30 stipendií určených pro studijní pobyty v Japonsku). Nadace poskytuje cca 12 "Ocenění Maxe Plancka" německým a zahraničním vědeckým pracovníkům pro mezinárodní kooperaci, cca 10 "Stipendií Spolkového kancléře SRN" a několik dalších stipendií pro mimořádné účely. Nadace rovněž podporuje projekty bývalých stipendistů a poskytuje peníze na nákup přístrojové techniky univerzitám, na kterých působí bývalí stipendisté. Tato činnost je naprosto nezištná, což nemohli pochopit vedoucí představitelé bývalého komunistického režimu u nás, kteří označili v roce 1970 Humboldtovu nadaci za špionážní organizaci a minimálně na 10 - 15 let zmrazili tehdejší dobře se rozvíjející kontakty mezi našimi a německými univerzitami a výzkumnými ústavami. Ostatně nezištnost Humboldtovy nadace nemohli podle mých osobních zkušeností pochopit ani tehdejší akademičtí funkcionáři naší školy. Po sametové revoluci došlo konečně k obnovení normálních vztahů našeho ministerstva školství s Humboldtovou nadací. Důkazem je ocenění za zásluhy o rozvoj vzájemných vztahů českých a německých vědeckých pracovníků, kterého se dostalo bývalému generálnímu sekretáři Humboldtovy nadace Dr. Pfeifferovi a jeho zástupci Dr.

Papenfussovi udělením stříbrné medaile Univerzity Karlovy. Po vzoru spřátelených zemí byl v České republice založen "Humboldtův klub", který sdružuje bývalé stipendisty Humboldtovy nadace. Klub má více než 200 členů a svojí činností podporuje ušlechtilé snahy nadace.

Chtěl bych doporučit všem mladým kolegům, kteří splňují podmínky potřebné k udělení Humboldtova stipendia, tj. věk a kvalifikaci (v poslední době pro velký zájem uchazečů z České republiky je výhodné být habilitován v příslušném oboru), aby se ucházeli o toto stipendium a zařadili se tak mezi 6000 - 7000 uchazečů z celého světa, kteří každoročně soutěží o získání stipendia. Budou mít záruku naprosto objektivního posouzení svých schopností, neboť výběr provádí kolektiv cca 100 nejznámějších německých pedagogů a vědců. Neuplatňují se zde "česká specifika", tj. tlaky různých lobbistických skupin, jak je důvěrně známe z české grantové scény. Jedna skutečnost má ovšem rozhodující význam i zde: pokud se dohodnete o studijním pobytu v SRN s některým profesorem, který je zároveň nositelem Nobelovy ceny, vaše šance na získání_ stipendia jsou značné.

doc. Ing. Vratislav Velich, CSc.
Katedra anorganické technologie FChT

Den železnice v České Třebové

25. září 1999 se stal dnem nové tradice, který představuje Den železnice. Jeho smyslem bylo popularizovat železniční dopravu a přiblížit ji opět široké veřejnosti.

Centrem dění na železnici ve východních Čechách se stala Česká Třebová, která je stále jedním z největších železničních uzlů v České republice.

Význam oslav vyzvedl i vysoký počet účastníků, mezi nimiž byli senátoři, poslanci, přednostové okresních úřadů, starostové měst a další hosté.

Oslavy Dne železnice zahájil v 9:00 hod. před železniční stanicí přednosta stanice pan Ing. Jan Grebík a starosta města pan Jiří Pásek. Po zahájení v železniční stanici, kde byl zároveň uspořádán Den otevřených dveří, se dějiště oslav přesunulo do Depa kolejových vozidel. Mezi pořadatele oslav patřila také Univerzita Pardubice, Dopravní fakulta Jana Pernera, především její dislokované pracoviště v České Třebové a Institut Jana Pernera. Zde byla již připravena výstava železniční techniky, sestávající z množství lokomotiv a vozů, včetně mechanismu pro údržbu trati a Hasičské záchranné služby Českých drah.

Univerzita Pardubice měla svůj "stánek" spolu s podniky spolupracujícími s Českými drahami v prostoru DKV. Na devíti panelech byly prezentovány výsledky výzkumných prací oddělení

kolejových vozidel a oddělení materiálů katedry dopravních prostředků pro ČD, představena byla univerzita s jednotlivými fakultami a prezentována práce Institutu Jana Pernera. K dispozici byly informační materiály o univerzitě. Doc. RNDr. Jaroslava Machalíková, CSc. a RNDr. František Machalík demonstrovali technologii bezdrátového připojení k Internetu a po celý den podávali zájemcům informace o univerzitě a podmínkách studia.

Na oslavách a jejich zabezpečení se podílela řada pracovníků dislokovaného pracoviště v České Třebové a jejich zásluhou byla Univerzita Pardubice důstojně prezentována. Za vedení univerzity se oslav zúčastnil jako čestný host její rektor prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. a prorektor doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc. Za vedení fakulty se zúčastnil prof. Ing. Jaroslav Čáp, DrSc.

V rámci oslav se po celý den konaly jízdy historickými vlaky a promenádní koncerty v DKV a před železniční stanicí.

Den železnice je možné považovat za zdařilou akci, k jejíž zdárnému průběhu přispěla i Univerzita Pardubice.

doc. Ing. Břetislav Till, CSc.
vedoucí DP DFJP v České Třebové

Informace o činnosti Institutu Jana Pernera, o.p.s.

V souvislosti s přijetím nového zákona o nadacích byla transformována Nadace Jana Pernera na Nadační fond Jana Pernera, který na sebe převzal především poskytování finančních podpor souvisejících s výchovou, vzděláváním a výzkumem v oblasti dopravy, a Institut Jana Pernera jako obecně prospěšnou společnost, která svou činnost zaměřuje mimo jiné na poskytování obecně prospěšných služeb v oblasti rozšiřování poznatků a vědomostí mezi odbornou i laickou veřejností, řešení vědeckých a výzkumných projektů a konzultační a poradenskou činnost.

Institut Jana Pernera, o.p.s. byl zřízen Univerzitou Pardubice a Nadací Jana Pernera ke dni 9. 2. 1999 zapsáním do rejstříku obecně prospěšných společností u Krajského soudu v Hradci Králové. Ve správní radě jsou představitelé Univerzity Pardubice, města Pardubice, města Česká Třebová a další odborníci z teorie i praxe. Předsedou správní rady byl ustanoven prof. Ing. Milan Lánský, DrSc., děkan Dopravní fakulty Jana Pernera.

Institut převzal do svého programu projekty rozpracované, případně připravované Agenturou Nadace Jana Pernera. V rámci své doplňkové činnosti je rozšířil i o akce poskytované na zakázku a realizované na základě dohod.

Dále uvedený přehled doposud realizovaných, případně rozpracovaných akcí je členěn podle jednotlivých regionálních středisek se sídlem v Praze, Pardubicích a České Třebové.

REGIONÁLNÍ STŘEDISKO PRAHA

V roce 1999 zajišťuje středisko následující projekty:

Zvyšování odbornosti pracovníků v dopravě

V rámci projektu bylo ve spolupráci s Dopravní fakultou Jana Pernera uskutečněno licenční studium "Právo v dopravě" a "Spediční expert". Byly vydány texty současně s testovými otázkami k získání odborné způsobilosti podnikatelů v silniční dopravě. Byla rovněž uskutečněna řada seminářů pro vedoucí pracovníky GŘ ČD k problematice mezinárodních železničních organizací, k vstupu sektoru dopravy do EU včetně legislativních opatření a dalším aktuálním otázkám.

Ve čtvrtém čtvrtletí 1999 byly nově zahájeny tyto akce:

Spediční expert (speciální kurz pro samostatně přihlášené účastníky a pro Čechofracht Praha) a semináře pro vedoucí pracovníky GŘ ČD (novelizace zákona o drahách, železniční přepravní řády).

Zlepšení veřejné dopravy a dopravní obslužnosti území

V rámci projektu je připravován 6. seminář k problematice budování IDS zaměřený na legislativní a finanční otázky budování integrovaných systémů řízení.

Podpora odborného vzdělávání studentů a pedagogů

V rámci projektu byl otevřen již třetí běh přípravného ročníku a uskutečněno soustředění 1. a 2. ročníku (speciální semináře k vybraným problémům výuky předmětů, které představují největší problémy posluchačů dálkového studia).

Ve čtvrtém čtvrtletí jsou připravovány specializované semináře pro pedagogy středních dopravních odborných škol a učilišť podle zadání MZV ČR k problematice EU.

Propagace činnosti institutu a nadačního fondu

V rámci projektu se institut účastnil turnaje v odbíjené o pohár ministra dopravy a spojů. Podílel se na zabezpečení tomboly na společenském večeru. Odměnil nejlepší studenty a řešitele studentské vědecké a odborné činnosti.

Regionální středisko Pardubice

V roce 1999 zajišťuje středisko projekty:

Podpora nových progresivních technologií v dopravě v oblasti vzdělávání

V rámci projektu byly realizovány tyto akce :

Specializovaný kurz "Provozování dráhy a drážní dopravy" (pro přihlášené odborníky zejména z oblasti vlečkové dopravy), "Želvrs '99" (mezinárodní konference o vybraných aspektech rozvoje vysokorychlostní železnice) a seminář "Aplikovaná mechanika v dopravě".

Do konce roku 1999 bude uskutečněna mezinárodní konference o intermodální přepravě 21. století - "Intermodal '99".

Regionální středisko Česká Třebová

V roce 1999 byly realizovány projekty:

Zvyšování odbornosti pracovníků dopravy

V rámci projektu se uskutečnil odborný seminář "Svařování v železniční dopravě 99" a byla vydána skripta "Návody na cvičení z předmětu životní prostředí."

V listopadu 1999 zahájila činnost Univerzita 3. věku.

V rámci doplňkové činnosti byly na jednotlivých střediscích uskutečněny zejména následující akce:

Regionální středisko Praha

Projekt Zvyšování bezpečnosti dopravy a mobility cestujících

V rámci projektu byly realizovány tyto akce: Studijní práce na graficko-technologické nadstavbě stavědla SSZ, byly zpracovány studijní podklady pro novelizaci zákona o civilním letectví.

V rámci projektu pokračují do konce roku 1999 a 2000 tyto akce:

Inteligentní systém určení polohy vozidel na principu GPS, Provozní a technologická údržba systému SENNA JŘ - VT, Novelizace graficko-technologické nadstavby stavědla SSZ a vývoj a ověřování nových modulů pro projekt SENNA JŘ - VT.

Regionální středisko Pardubice

V projektu Technologie dopravní obslužnosti

V rámci projektu jsou postupně dopracovávány materiály zabývající se návrhem optimalizace svozu komunálního odpadu a údržby městských komunikací pro město Pardubice a distribucí a rozvozem pro OKD Ostrava.

Regionální středisko Česká Třebová

V projektu Podpora rozvoje informační společnosti

V rámci projektu se připravuje vytvoření webovské prezentace železničářské betlémské tvorby v českořebovském regionu, web-server pro odpadové hospodářství v dopravě a seminář Krizový management a informační podpora.

Vedle těchto akcí probíhá průběžně osvětová a poradenská činnost v oblasti informačních a komunikačních technologií.

Ing. Milena Foglarová
vedoucí Regionálního pracoviště Institutu Jana Pernera, o.p.s.
v Praze

AKADEMICKÁ PSYCHOLOGICKÁ PORADNA Ústavu jazyků a humanitních studií

Motto:

"Pamatujte si, že klid je Vaším nejdůležitějším cílem, neboť otvírá srdce lásce a zavírá mysl před strachem."

Ústav jazyků a humanitních studií přichází s nabídkou poradenských služeb nově otevřené Akademické psychologické poradny.

Akademická psychologická poradna (dále APP) je součástí Ústavu jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice a svou činností chce navázat na tradice neformální poradenské činnosti studentům (v případě potřeby i pracovníkům vysoké školy) v řešení jejich osobních (partnerských, rodinných), studijních, pracovních či jiných problémů.

Předpokládáme, že odborná činnost APP bude převážně spočívat v individuálním poradenství, a to v jeho základní podobě psychoterapeutického rozhovoru. V případě požadavku či odborné potřeby bude poskytnuta i služba psychodiagnostická. Ta nabízí psychologické vyšetření a posouzení kvalit osobnostních a schopnostních, tedy intelektových předpokladů, včetně profesní orientace. Odborná pomoc APP je tedy zaměřena vždy dle aktuálních požadavků klienta; v případě potřeby bude zajištěna i spolupráce s jinými psychologickými institucemi (viz klinickopsychologická pracoviště aj.). Poradenské služby APP budou průběžně zajišťovány psychologem Ústavu jazyků a humanitních studií PhDr. Věrou Vrátnou.

A nyní ještě ke stránce organizační, tedy kdy a kde poradna funguje? Akademická psychologická poradna nabízí své služby systémem služeb termínovaných. Otevřena je každou středu v čase 13:00 - 18:00 hod. a sídlí v budově 901 - Studentská 84 (11. patro, č. dv. 1122) s označením "Akademická psychologická poradna". V této místnosti se lze objednat osobně, a to každý čtvrtek od 13:00 do 16:00 hod., nebo telefonicky ve stejném čase na telefonním čísle 040/6036306.

Co říci závěrem?

S určitostí lze říci, že nabídkou APP jsme chtěli reagovat na zřejmý zájem studentů o tyto psychologické služby. Budeme samozřejmě rádi, pokud jich budete využívat. Pro nás jsou zpětně cenné Vaše náměty a připomínky.

A věřte, že vše další bude spočívat nejen v etice, profesionalitě a vstřícné snaze psychologa Vám pomoci, ale i ve vzájemné důvěře a prostém lidském pochopení a porozumění nás všech.

PhDr. Věra Vrátná
Ústav jazyků a humanitních studií UPa

2. vědecká konference Dopravní fakulty Jana Pernera

Dopravní fakulta Jana Pernera ve své krátké historii od založení v roce 1993 uspořádala ve dnech 16. a 17. září 1999 již druhou vědeckou konferenci v prostorech Domu Techniky v Pardubicích. Ústředním motem bylo: "Efektivní doprava, cesta do Evropské Unie".

Z uvedeného názvu konference vyplývá, že jejím cílem bylo formulovat vědecké a strategické záměry v oblasti technických, ekonomických a sociálních věd se zaměřením na rozvoj efektivních dopravních systémů, jako předpokladu vstupu do EU, definovat vědecké problémy v oblastech dopravního managementu, marketingu, logistiky, dopravní politiky, technologie, informačních prostředků, dopravní, stavební a elektro infrastruktury a umožnit výměnu názorů a poznatků v uvedené odborné problematice mezi předními odborníky a manažery z jednotlivých evropských států.

Záštitu nad jednáním 2. vědecké konference DFJP přijal ministr dopravy a spojů ČR doc. Ing. Antonín Peltrám, CSc. a rektor univerzity prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. Ministra vzhledem k jeho pracovnímu jednání v zahraničí zastoupil v předsednictvu zahájení konference a plenárního zasedání doc. Ing. Karel Sellner, CSc., náměstek ministra pro dopravní politiku a mezinárodní vztahy. Rektora Univerzity Pardubice zastupoval v předsednictvu zahájení konference a plenárního zasedání prorektor pro vzdělávání a vědu doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc. Jednání konference jako člen předsednictva se rovněž zúčastnil Ing. Jiří Stříteský, primátor města Pardubic, které se významnou měrou podílelo na založení univerzity a dopravní fakulty.

Významně přispěly k materiálnímu a finančnímu zajištění přípravy a průběhu konference a k vydání sborníků příspěvků konference následující sponzorské podniky, firmy a organizace:

ORACLE, s.r.o Praha
LUCENT TECHNOLOGY, s.r.o.
ČSKD INTRANS, a.s. Praha
KPM Consult, a.s. Brno
AEE AG, Zug Hezcko
SPT TELECOM, a.s., oblast Severní
Čechy, o.z. Pardubice
NH TRANS. s.r.o. Ostrava
VADS, s.r.o. Bohumín
Městský rozvojový fond Pardubice, a.s.
Podnik speciálních prací, a.s. Pardubice
Nadační fond Jana Pernera

Československá plavba Labská a.s. Děčín
ČEZ, a.s. - Elektrárna Chvaletice
ČKD Vagónka Studénka, a.s.
OLTIS, s.r.o. - informační systémy Olomouc
Stavby silnic a železnic Hradec Králové, a.s.
AŽD Praha, s.r.o.
CID International, a.s.
Dopravní stavby Holding, a.s. Prostějov
MEDIS Holding, a.s.
Železniční stavitelství Praha, a.s.

Zájem o účast na jednání konference projevil 248 přihlášených účastníků, z nichž se prezentovalo na konferenci celkem 215 účastníků z České republiky a ze zahraničí. Ze zahraničí se prezentovalo 63 účastníků z následujících univerzit a organizací:

University of North London
Technische Universität Dresden
Universität Hannover
Universität Karlsruhe
Universytet Szczecinski
University of Technology Warsaw
Politechnika Radom
Warsaw University of Business
Žilinská univerzita v Žilině
Hafen Hamburg
Nederland Economic Institute Rotterdam
TLC GmbH Frankfurt
Stratec s.a. Bruxelles a další.

Jmenovitý přehled všech účastníků konference z jednotlivých podniků a firem je uveden v seznamu účastníků konference, který byl součástí konferenčních materiálů, předaných účastníkům při prezentaci.

Do dvou sborníků příspěvků konference bylo odborným výborem konference vybráno ke zveřejnění 143 příspěvků, aktivně vystoupilo v průběhu jednání konference v jednotlivých sekcích s referáty celkem 117 účastníků.

Odborná jednání, sdělení a diskuse probíhaly ve dnech 16. a 17. září v prostorech Domu Techniky ve čtyřech sekcích, a to:

Sekce č. 1: Dopravní management, marketing a dopravní politika
Sekce č. 2: Technologie, logistika a informatika
Sekce č. 3: Dopravní prostředky
Sekce č. 4: Dopravní stavební a elektro infrastruktura

Přednesené příspěvky, sdělení a diskuse byly obohaceny o aktuální informace účastníků jednání v jednotlivých sekcích a naznačily trendy dalšího vývoje v obsahové problematice v sekcích. Účastníci konference konstatovali, že se v současnosti projevuje určitá nekoordinovanost ve vědě a výzkumu v dopravě, jejímž důsledkem může být menší efektivnost vědeckovýzkumného potenciálu pracovišť, podílejících se na přípravě zpracování podmínek a požadavků při vstupu naší dopravy do dopravní soustavy EU.

Závěry a doporučení, které vyplynuly z přednesených příspěvků, sdělení a diskuse, byly shrnuty v jednotlivých sekcích následovně:

V sekci Dopravní management, marketing a dopravní politika:

aktuálnost řešení problému dopravní politiky v rámci státu a budoucích regionů v návaznosti na dopravní politiku EU a euroregionů,

význam vybudování integrovaného dopravního systému s důrazem na využití koridorů a rozvoj regionů,

zkvalitnění úrovně řízení dopravy a dopravních a přepravních služeb,

význam marketingových služeb pro zvýšení poptávky po veřejných přepravních službách a v návaznosti na problém trvale udržitelné mobility v osobní a nákladní dopravě.

V sekci Technologie, logistika a informatika:

další rozvoj kvantitativních metod pro optimalizaci a řízení logistických systémů, zejména na metody operačního výzkumu a simulační metody,

intenzivnější využívání informačních technologií v řízení a rozhodovacích procesech s cílem zvyšovat efektivnost řízení a kvalitu technologických procesů,

standardizace informačního zpracování s cílem plynulého přechodu mezinárodních zásilek,

vytváření inteligentních dopravních systémů,

harmonizace, integrace a provozní interoperabilita dopravních systémů v osobní i v nákladní dopravě ve vazbě na evropskou dopravní síť,

věnovat zvýšenou pozornost informačním a řídicím systémům pracujícím v režimu reálného času,

pokračovat v teoretickém rozpracování problémů tvorby havarijních a krizových plánů s využitím metod operačního výzkumu a počítačové podpory,

zvýraznit potřebu profesionální úrovně řídicích pracovníků pro řízení dopravy v krizových stavech.

V sekci Dopravní prostředky:

zvýraznění základních trendů vývoje kolejových prostředků, jejich spolehlivosti a životnosti,

podpoření nutnosti rozvoje veřejné dopravy, zejména železniční, cestou dalšího rozvoje technické, výzkumné, vývojové a výrobní základny dopravních prostředků,

podpora trendům vzájemné mezinárodní spolupráce v oblastech výzkumu dopravních prostředků v rámci vysokých škol a dalších organizací, ve využití rozvojových programů EU.

V sekci Dopravní stavební a elektro infrastruktura:

zavedení efektivních dopravních systémů podmíněných modernizací dopravní infrastruktury, zejména elektrických, komunikačních a zabezpečovacích zařízení,

převzetí evropských norem PNNV do soustavy českých norem a urychlit přiblížení národních norem duchu evropských norem,

dodržování přísných kritérií při projektování dopravních staveb ve vztahu k životnímu prostředí, současně odmítat různá neoprávněná prohlášení v tisku, která negativně působí na dobu a ekonomickou efektivnost výstavby dopravní infrastruktury,

zvýšit osvětovou aktivitu odborníků v oblasti dopravního stavitelství a v úsilí o snižování nepříznivých ekologických dopadů dopravní infrastruktury na životní prostředí,

dobudovat dálniční síť, aby se alespoň částečně přiblížila úrovni EU,

zvyšovat kvalitu dopravních staveb, jejich životnosti, propracovat systém diagnostiky, managementu údržby a hodnocení stávajících dopravních staveb.

doc. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.
proděkan pro vědeckovýzkumnou činnost DFJP
předseda organizačního a přípravného výboru 2. VK DFJP

Modern Electroanalytical Methods

Ve dnech 19. - 23. září 1999 se konala mezinárodní konference, kterou uspořádala Česká chemická společnost ku příležitosti 40. výročí udělení Nobelovy ceny Akademiku Jaroslavu Heyrovskému. Záštitu nad celou akcí převzali předseda Asociace Českých chemických společností prof. Ing. Vilím Šimánek, DrSc., a předseda Akademie věd České republiky prof. Ing. Rudolf Zahradník, DrSc. Organizace konference se ujala Katedra analytické chemie Fakulty chemicko-technologické, jejíž vedoucí, prof. Ing. Karel Vytřas, DrSc., byl ustanoven předsedou organizačního výboru. Dalšími členy organizačního výboru byli pracovníci Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského a katedry analytické chemie PřF Univerzity Karlovy.

Hlavní cíle a smysl celé akce, která se uskutečnila v areálu Junior centra na Seči - v bezprostřední blízkosti stejnojmenné přehrady, vystihuje mimo jiné i její samotný název. Od udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Heyrovskému za polarografii uplynou letos na podzim již čtyři desetiletí, během nichž tato elektrochemická technika kvalitativní a kvantitativní analýzy látek prošla bouřlivým vývojem, nalezla své uplatnění na mnoha pracovištích po celém světě a významně přispěla k rozvoji elektrochemie jako takové. Na konferenci se sešla zhruba stovka účastníků. Rozmanité spektrum zúčastněných zahrnovalo renomované osobnosti světa elektrochemie, řadu již zavedených jmen, ale také množství mladých perspektivních vědeckých pracovníků a studentů. Účast byla pestrá i z hlediska státní příslušnosti zúčastněných. Přirozeně dominovaly evropské země - vedle domácích účastníků a hostů ze Slovenska tu měli své zastoupení Maďarsko a všichni naši zeměpisní sousedé, tj. Německo, Rakousko, Polsko. Byli tu zástupci řady zemí západní Evropy (Nizozemí, Belgie, Francie, Itálie, Švýcarsko, Portugalsko a Velká Británie), severu kontinentu (Švédsko, Norsko a Litva) a států jižní Evropy a Balkánu (Slovinsko, Bosna a Hercegovina, Rumunsko). Země vzdálenější byly zastoupeny účastníky z Turecka, Egypta, Jižní Afriky, USA a Malajsie.

Vědecký program konference nabídl všem účastníkům jak retrospektivní pohledy na konkrétní přínos klasické polarografie pro vývoj zcela nových metod a přístupů, tak i reprezentativní přehled nejrůznějších témat, trendů a aspektů moderní elektroanalýzy, které s polarografií v klasickém pojetí již souvisely jen okrajově. K tomu, že samotný průběh konference byl nakonec úspěšný, přispěla i vyvážená skladba vědeckého programu a především samotní účinkující.

I při omezeném rozsahu této reportáže lze na stručném výčtu plenárních přednášek názorně ukázat rozmanitost problematiky současné elektrochemie. Konferenční program zahájil úvodní přednáškou profesor Petr Zuman (U.S.A.) - jeden z posledních přímých spolupracovníků prof. Heyrovského, který poutavě shrnul perspektivy rtuťové kapky v současné elektroanalýze.

Poté následoval příspěvek nestora české elektrochemie prof. Kalvody o využití adsorpčních jevů v polarografii a příbuzných technikách. V dalších plenárních přednáškách se Dr. Fogg (Velká Británie) věnoval srovnání možností rtuťových a nertuťových elektrod, prof. Scholz (SRN) podal přehled o využití elektrod ke studiu látek v pevné fázi a Dr. Emons (rovněž SRN) zaměřil svůj příspěvek na praktickou stránku elektroanalýzy životního prostředí. Prof. Kalcher (Rakousko) pak pokračoval vyčerpávajícím přehledem naší dosavadní vzájemné spolupráce v oblasti vlastností a využití heterogenních elektrod na bázi uhlíkových materiálů. Přednášky profesora Cukrowského (Jižní Afrika) a prof. Mocáka (Bratislava) byly zaměřeny víceméně teoreticky a věnovaly se možnostem matematického zpracování a vyhodnocení experimentálních dat. Elektrochemickým měřením s využitím biochemických pochodů se ve svých příspěvcích zabývali prof. Kauffmann (Belgie) a prof. Paleček (Brno). Poslední tři plenární přednášky se opět nesly v duchu spíše praktického uplatnění elektrochemie: prof. Štulík (Praha) výstižně shrnul tematiku elektrochemických detektorů v HPLC, prof. van Leeuwen (Nizozemí) oblast využití katalytických jevů a Dr. van den Berg (Velká Británie) zhodnotil aplikace vybraných elektrochemických technik z hlediska jejich potenciálu v environmentální a speciální analýze. Součástí programu dále bylo na 20 krátkých sdělení a téměř 80 posterů, prezentovaných ve večerním čase druhého a třetího konferenčního dne formou "evening mixers". Toto poněkud netradiční pojetí nepochybně přispělo k družné a neformální diskusi nad jednotlivými plakátovými sděleními.

Vědecká náplň konference byla zpestřena nezbytným společenským programem, např. návštěvou Pardubic, skansenu Veselý Kopec, exkurzí v hlineckém pivovaru, či vystoupením folklorního souboru "Karmazín" z Pardubic, který nakonec roztančil a rozezpíval téměř celé publikum.

Nezapomnělo se ani na program pro doprovázející osoby (návštěva Chrudimi s loutkářským muzeem a prohlídka historického centra Kutné Hory).

Z došlých ohlasů a poděkování, jež v elektronické podobě připutovaly k organizátorům konference bezprostředně po jejím ukončení, zůstal velmi dobrý pocit, že se konference vydařila, zúčastnění byli s jejím průběhem mimořádně spokojeni, že celá akce byla příkladnou propagací naší katedry, fakulty a univerzity, a že toto setkání na Seči důstojně přispělo k připomínce kulatého výročí udělení Nobelovy ceny Akademiku Jaroslavu Heyrovskému - prozatím jedinému českému vědci, kterému se této

mimořádné pocty
dostalo.

Ing. Ivan Švancara, Dr.
Katedra analytické chemie FChT

5th European workshop on thermoelectrics ETS'99 v Pardubicích

Z pověření výboru Evropské termoelektrické společnosti (ETS) byl v Pardubicích ve dnech 20. - 21. září 1999 uspořádán 5. seminář Evropské termoelektrické společnosti v návaznosti na předchozí setkání v Drážďanech, Nancy, Cardiffu a Madridu. K jeho organizaci se spojily skupiny pracovníků tří útvarů Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice - katedry obecné a anorganické chemie, katedry fyziky a Společné laboratoře chemie pevných látek AV ČR a UPa. Semináře se zúčastnilo 53 odborníků ze 12 států - Francie, USA, Mexika, Španělska, Izraele, SRN, Ruska, Ukrajiny, Velké Británie, Slovenska, Polska a České republiky. Spolupořadatelem semináře byla vedle Univerzity Pardubice též pobočka České společnosti průmyslové chemie na Univerzitě Pardubice.

Na semináři bylo prezentováno 26 přednášek a 15 posterových sdělení. Plenární přednášky měli C. B. Vining ze ZT Services (Alabama, USA), který informoval o nejnovějších trendech v oblasti výzkumu a aplikací termoelektrických materiálů, jež byly prezentovány na Mezinárodní konferenci ITS v Baltimoru, a Gao Min z Univerzity v Cardiffu (UK), který referoval o kritériích vhodných k posouzení perspektivnosti nových materiálů pro termoelektrické aplikace.

Dvoukombinované jednání bylo rozčleněno do 5 tématických sekcí: 1. Nové termoelektrické materiály, 2. Tenké vrstvy, 3. Teoretické aspekty, 4. Nízkoteplotní materiály, 5. Aplikace termoelektrických jevů. Jednotlivým sekcím předsedali prof. H. Scherrer z Nancy (Francie), prof. M. Sanz-Bobi z Madridu (Španělsko), Dr. J. Stockholm z Paříže (Francie), Dr. M. Stoelzer z Halle (SRN) a C. Uher z Ann Arboru (Michigan, USA).

Seminář byl uspořádán ve školícím středisku Domu techniky v Bohdanči, který nabídl účastníkům konference vhodné prostory pro ubytování i vlastní odborné jednání. Odborná část byla doplněna i společenským programem, který zahrnoval prohlídku historické části Pardubic a společenský večer v rytířských sálech pardubického zámku s koncertem komorního souboru pardubické konzervatoře "Orchestra d'Archi". Slavnostního večera se též zúčastnil primátor města Pardubic Ing. Jiří Stříteský, který v úvodu kulturního programu pozdravil účastníky semináře. Nezapomenutelným zážitkem pro všechny zahraniční účastníky byla závěrečná "beer party" _v prostorách pardubického pivovaru s českým pivem Pernštejn.

Celá akce přispěla k prohloubení kontaktů mezi evropskými laboratořemi zabývajícími se problematikou termoelektrických materiálů a jejich aplikací, k výměně zkušeností a nápadů. Účastníci vysoce ocenili dobré organizační zajištění jak odborného programu, tak společenské části semináře a své poděkování vyjádřil prezident ETS prof. Hubert Scherrer ve svém závěrečném projevu a někteří účastníci pak v dopisech po návratu na svá pracoviště. Sborník konference pro účastníky semináře v rozsahu 220 stran byl organizátory vydán v listopadu 1999.

Na zasedání výboru ETS bylo dohodnuto, že příští 6. seminář ETS se bude konat v roce 2001 ve Freiburgu (SRN).

doc. Ing. Ladislav Koudelka, DrSc.
doc. Ing. Petr Lošťák, DrSc.
Katedra obecné a anorganické chemie FChT

IV. POLYGRAFICKÝ SEMINÁŘ

Katedra polygrafie a fotofyziky Fakulty chemicko-technologické uspořádala ve dnech 15. a 16. září 1999 v kongresovém sálu univerzity už tradiční seminář s mezinárodní účastí, zaměřený tentokrát především na ofsetovou tiskovou techniku. Na semináři bylo předneseno celkem 22 příspěvků, rozdělených do čtyř tematických okruhů, zabývajících se předtiskovými operacemi a digitálním tiskem, polygrafickými materiály, tiskovým a dokončovacím zařízením, technologií a kvalitou ofsetového tisku. Také letos, podobně jako při předcházejících seminářích, byla v předsálí kongresového sálu v rámci semináře instalována výstavka produktů a informačních materiálů výrobních a dodavatelských firem.

Organizátoři se snažili odlišit tento seminář od ostatních podobných akcí udržením naplně přednášek mimo ryze komerční oblast. Pojetí přednesených příspěvků bylo přesto poměrně široké, od původních výzkumných zpráv přednášejících z univerzitních pracovišť přes přehledy aktuálních pokroků v některých oblastech polygrafie, sdělení praktických zkušeností s novou technikou, metodami, materiály i programovým vybavením až po popis a propagaci vlastních výrobků a služeb některých firem. Mezi přednáškami převažovaly příspěvky z pracovišť v České republice, ze zahraničních tradičně přednášky ze Slovenska (4 referáty), 2 přednášky prezentovali odborníci z Polska a 1 vyžádanou přednášku autorka ze Spolkové republiky Německo.

Texty přednášek semináře byly publikovány ve sborníku (130 stran), který připravili a vytiskli pracovníci katedry polygrafie a fotofyziky. Sborník je zájemcům k dispozici v knihovně katedry a omezený počet výtisků je ještě možné zakoupit. Překlad jediné přednášky, kterou se už do Sborníku z časových důvodů nepodařilo zařadit (U. Borgmann: Modern Printing Inks), vyjde v čísle 5 (1999) Informačního servisu pro polygrafii, který vydává katedra polygrafie a fotofyziky.

Semináře se letos zúčastnilo asi 70 pracovníků tiskáren, grafických studií, výrobců zařízení a materiálů pro polygrafii i vysokých a středních škol s odpovídajícím zaměřením, ale také redakcí odborného polygrafického tisku. Dalších asi 20 pracovníků a studentů přišlo z pořádající katedry. Účast pracovníků tiskáren na semináři byla tedy mírně nižší než před dvěma roky, což zřejmě souvisí nejen s tím, že podobných akcí se v poslední době koná celá řada, ale jistě také se stagnací průmyslu a celkovou snahou po úsporách. Zejména mrzí neúčast vedoucích pracovníků některých velkých tiskáren a zástupců Svazu podnikatelů v polygrafickém průmyslu. Přitom účastníci, kteří seminář navštěvují opakovaně, konstatovali v kuloárových rozhovorech jeho stoupající odbornou úroveň.

Seminář se vydařil i po organizační a společenské stránce. Přispělo k tomu i skutečně profesionální zajištění občerstvení během semináře pracovníky pardubického hotelu Harmony i uspořádání neformálního večerního setkání účastníků v tomto hotelu, které poskytlo v příjemném prostředí dobrou příležitost k bližšímu seznámení s kolegy v oboru, podrobnějším diskusím o odborných problémech i možnosti obchodních jednání se zástupci zúčastněných firem. V každém případě seminář svou odbornou i společenskou úroveň a bezchybnou organizací patřil v historii těchto setkání k nejlepším.

Ing. Josef Svoboda, CSc.
Katedra polygrafie a fotofyziky FChT

Koloristická konference

Ve dnech 19. - 21. října 1999 se v pardubickém Domě techniky konala 31. Celostátní koloristická konference se zahraniční účastí. Organizátory konference byl Spolek textilních chemiků a koloristů se sídlem na Univerzitě Pardubice, OSTACOLOR, a.s. Pardubice-Rybitví a INOTEX, s.r.o. Dvůr Králové nad Labem.

Konference byla setkáním 200 textilních chemiků z České republiky, byli přítomni také hosté ze Slovenské republiky a Polska. Konzultační stánky a přednáškami se podílelo 20 zahraničních firem a 4 firmy domácí.

Hlavním tématem letošní koloristické konference byla mezinárodní výstava textilních strojů ITMA '99 Paříž (1. - 10. června 1999). Výstavy se z ČR zúčastnilo 12 vystavovatelů a 1900 návštěvníků.

Z řad textilních chemiků měl jen málokdo příležitost výstavu ITMA '99 Paříž navštívit; bylo proto snahou organizátorů konference informovat o nových trendech vývoje strojů pro textilní zušlechťování. Návštěvníci výstavy podali v obsáhlém referátu hlavní směry světového vývoje. Ten je možno jednoznačně charakterizovat intenzifikací produkce, podporovanou uplatněním špičkové automatizační a řídicí technologie. Středem pozornosti jsou zařízení s velkou univerzálností použití a s možností zpracovávat i malé výrobní partie a rychle měnit technologické režimy. To je přirozená reakce na současné požadavky globalizovaného trhu na textilní výrobce.

Péče o kvalitu a minimalizaci výrobních nákladů bylo také nosnou myšlenkou přednášek zástupců strojních firem. Z nich nutno především připomenout fy GOLLER, KLEINWEFERS, FLEISSNER, THIS a KRANTZ. Účastníci konference měli možnost pokračovat v diskusi u stánků firem. Přednášky zaměřené na chemickou technologii věnovaly zvýšený zájem ekologizaci výroby. Velmi obsáhlá byla přednáška informující o podmínkách získání EURO-ECO-LABEL pro textilie. Touto tematikou se zabývá INOTEX, s.r.o., který také s MŽP ČR připravuje systém národní značky "Ekologicky šetrný výrobek". Koloristická konference byla doplněna tradičním společenským večerem.

Příští setkání textilních chemiků se uskuteční v rámci konference TEXCHEM v květnu 2000, tentokrát zřejmě ve významném centru textilního průmyslu Východních Čech - v Ústí nad Orlicí. Termín konání 32. Celostátní koloristické konference je 17. - 19. října 2000.

Ing. Ladislav Burgert, CSc.
vedoucí oddělení vláknitých materiálů a textilní chemie
Ústavu polymerních materiálů FChT

YISAC 1999 v Benátkách

Ve dnech 7. - 10. července se v italských Benátkách uskutečnil již šestý ročník semináře mladých badatelů v oboru analytická chemie (Young Investigators' Seminar On Analytical Chemistry). Původně projekt vysokých škol z Rakouska a Slovinska se během několika let rozrostl o další účastníky ze Slovenska, Itálie a v letošním roce i z České republiky. Jeho cílem je mimo jiné umožnit doktorandům prezentovat své příspěvky před mezinárodním fórem a připravovat je tak na další vědeckou kariéru. Seminář je putovní a jeho pořádání přechází každoročně na jednu ze členských vysokých škol. Univerzitu Pardubice reprezentovali svými příspěvky z oboru elektroanalytické chemie doktorandi z katedry

analytické chemie Ing. Jiří Konvalina a Ing. Radovan Metelka spolu s prof. Ing. Karlem Vytrásem, DrSc. jako chairmanem jedné ze sekcí.

Přednášky o radiochemii, separačních metodách, elektrochemii a o řadě dalších oblastí analytické chemie poutaly pozornost posluchačů do odpoledních hodin. Moderní způsoby prezentace příspěvků a jazyková vybavenost přednášejících přispívaly k vysoké úrovni semináře. Na přítomné určitě učinila hluboký dojem ukázka stanovení arzenu pomocí mobilního analyzátoru jako součást prezentace či grafické zpracování některých příspěvků promítaných na velké projekční plátno dataprojektorem přímo z počítače. Součástí semináře byla i anketa studentů a členů vědecké komise o nejlepší příspěvky, jež byly ohodnoceny upomínkovými předměty.

Pořádající University of Venice dokonale využila překrásného prostředí Benátek a připravila účastníkům několik dnů plných zajímavých zážitků. Uvítací večere byla hlavně pro Středoevropany příležitostí ochutnat z hojných darů moře, pečená krabí klepeta či nadívané chobotničky měly velký úspěch. Pivaři se museli z nedostatku kvalitního a cenově přijatelného moku přeorientovat na víno, kterého se v Itálii vypije snad víc než minerálních vod. Společná posezení v hospůdkách, populární u místní mládeže, ulehčovala vzájemné poznávání a navázání kontaktů. Nezapomenutelná atmosféra města lákala zvláště večer k dlouhým procházkám a k obdivování benátské zátoky osvětlené lodními světly. Poslední večer byl vyhrazen vyjížděcí lodí kolem Benátek, kdy hlavní organizátor prof. Paolo Ugo převzal roli průvodce i kapitána, k hostině na jednom z blízkých ostrovů. Místní lihovinou zvanou grappa pak všichni připili na úspěch semináře i v budoucích letech.

Pokud nedojde k nějakým neočekávaným změnám, bude jeden z příštích ročníků pořádat i naše univerzita. Nashledanou tedy na YISAC 2001 v Pardubicích.

Ing. Radovan Metelka
Katedra analytické chemie FChT

Papírenská konference "Historie a současnost papírenství ve střední Evropě"

Ve dnech 20. - 21. října 1999 uspořádaly katedra dřeva, celulózy a papíru a Společnost průmyslu papíru a celulózy Praha v kongresovém sálu Univerzity Pardubice mezinárodní papírenskou konferenci u příležitosti oslav 500 let výroby papíru v českých zemích. Konference se konala pod záštitou děkana FChT doc. Ing. Josefa Kotyka, CSc., který konferenci zahájil spolu s prezidentem společnosti SPPC Ing. Ivanem Charvátém, CSc.

Program konference zahrnoval 15 odborných přednášek. V úvodní přednášce se doc. Milichovský, vedoucí katedry dřeva, celulózy a papíru věnoval historii celulózo-papírenské výroby v českých zemích v poválečných letech. K tématice výroby celulózy a ostatních vláknin byly zaměřeny přednášky doc. Gefirta z Drevářské fakulty TU Zvolen na téma výzkum bukového dřeva nevhodného pro mechanické zpracování a doc. Potůčka z Univerzity Pardubice o vytěsňovacím praní buničin.

Výroby papíru a jeho zpracování se týkaly příspěvky Ing. Charváta o novinkách třídících systémů firmy FINCKH, Ing. Vargice z firmy VOITH FABRICS o kompozitních lisových plstěncích pro vysokoefektivní lisování, Ing. Pejchala z firmy BUCKMAN Lab. Vídeň o čistících programech pro čištění papírenských strojů, Ing. Pecháčka z firmy MITOP Mimoň o možnostech proměrování papírenských a lepenkových strojů, Ing. Háka z firmy FIZ CZ o aplikaci plastové potrubní techniky v tomto oboru, Ing. Gebrtové z Univerzity Pardubice o problematice potiskovatelnosti tiskových papírů a P. Domina z firmy Van Leer JICPAK Přibyslavice o historii a budoucnosti nasávané kartonáže.

K environmentální problematice papírenské výroby byly zaměřeny přednášky Ing. Hammera, Ekosystém Praha, na téma vztah oboru k ekologii po roce 2000 a Ing. Gigace z VÚPC Bratislava o přípravě zákona o odpadech. Velmi zajímavé doplnění byla přednáška doc. Kocmana z atelieru Papír a kniha, Fakulta výtvarných umění VUT Brno, na téma PAPERART - papír jako umělecké dílo, která byla doplněna malou výstavkou. Konference se také zúčastnil zástupce katedry dřeva, celulózy a papíru z Technické Univerzity Bratislava Ing. Š. Šutý s příspěvkem o programu výuky na tomto pracovišti a Ing. Majoršínová z BVT Brno, která informovala o připravovaných změnách veletrhu EMBAX.

Součástí konference byly postery s příspěvkem doktorandů katedry dřeva, celulózy a papíru a doktorandů Technické univerzity Łódź Polsko a tři prezentace firem Discantiny Bratislava, Antonín Lízr Štětí a MITOP a. s. Mimoň. Anotace i celé znění některých přednášek byly uveřejněny v časopise "Papír a celulózy" č. 10 a 11 a účastníci konference získali uvedené materiály formou diskety. Konference se zúčastnilo 75 účastníků.

Ing. Jana Gebrtová, CSc.
Katedra dřeva, celulózy a papíru FChT

FES a 150. výročí založení Vysoké školy báňské

Pod záštitou Jeho Magnificence, rektora Vysoké školy báňské- Technické Univerzity Ostrava prof. Ing. Václava Roubíčka CSc. uspořádala Katedra veřejné ekonomiky Ekonomické fakulty VŠB ve dnech 21. - 23. září 1999 konferenci s mezinárodní účastí "Veřejná ekonomika a správa". Na pozvání pořadatelů se jí zúčastnili kolegové z českých a

slovenských vysokých škol, rovněž tak představitelé vybraných ústředních orgánů z republik, tvořících až do sklonku roku 1992 československou federaci.

Početné zastoupení na zmíněné konferenci měla rovněž pardubická Fakulta ekonomicko-správní. Bylo nesporně oceněním její dosavadní činnosti, že referát jejího děkana Ing. Josefa Pešty, CSc. zazněl hned po vystoupení náměstkyně ministra vnitra České republiky prof. Ing. Yvonne Streckové, CSc. Příspěvky ostatních pardubických zástupců, např. Ing. Romany Provozníkové, doc. Ing. Jaroslava Pilného, CSc. a Ing. Jiřího Kudery, CSc. byly potom předneseny v příslušných sekcích, z nichž jedna byla věnována financování odvětví veřejného sektoru, druhá koncepci a realizaci reformy veřejné správy.

Přínosem pro všechny účastníky konference byl též její doprovodný program. Účastníci konference se během něj seznámili nejen s nově budovaným Hornickým muzeem, ale též s působivým zámekem v Hradci nad Moravicí. Kromě toho byli v Opavě přijati na radnici tamějším primátorem, který je mimo jiné seznámil se zkušenostmi, jaké v hlavním městě Slezska získali se správou jeho jednotlivých samostatných obvodů.

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Katedra veřejné správy FES

Etika a ekonomika

Na dny 16. a 17. září 1999 připravila Ekonomická fakulta Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici mezinárodní vědeckou konferenci na téma "Etika v ekonomickém prostředí". Její organizátoři z katedry společenských věd a katedry ekonomie na ni pozvali pracovníky z partnerských škol, a to nejen domácích, ale také zahraničních. Rodným jazykem účastníků byla proto vedle slovenštiny rovněž čeština s maďarštinou a polštinou.

Kromě dalších českých vysokých škol vyslala na zmíněnou konferenci své pracovníky též pardubická Fakulta ekonomicko-správní. Hostitelské město je ve středeční podvečer 15. září přivítalo až nezvyklou pohodou. Přicestovali totiž na Slovensko v den pracovního klidu, jenž byl vyhlášen na počest církevního svátku Panny Marie Sedmibolestné.

Konference sama byla ovšem v následujícím čtvrtku a pátku velice rušná. Jistě k tomu přispělo, že během ní zaznělo více než čtyřicet referátů. Mezi nimi svou úrovní zaujalo vystoupení Ing.

Jolany Volejníkové z pardubické fakulty,
neboť bylo věnováno aktuální
problematice společenské odpovědnosti
podnikání.

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Katedra veřejné správy FES

31. Mezinárodní chemická olympiáda, BANGKOK 4. - 11. července 1999

ČÁST PRVNÍ - Thajsko - země buddhismu

Bangkok leží na 14. rovnoběžce na sever od rovníku, má rozlohu 560 km², 8972 km od Frankfurtu n/M., od 1782 hlavní město Thajska (do 1948 Siamu).

Nejposvátnějším místem v Bangkoku je Velký palác. Pro Thajce něco jako pro nás Hradčany. Tady žili (do roku 1946) králové dynastie Čakri a každý z nich dával postavit náboženské i světské budovy. V tradičním thajském stylu s příkře skloněnými taškovými střechami i novoklasicistické stavby evropského typu. Jedinečný je v areálu paláce Vat Phra Keo (Vat znamená klášter nebo chrám). Vat Phra Keo je v Thajsku mezi tisíci chrámy jediný, kde nežijí mniši. Je to chrám Smaragdového Buddha. Dříve než vstoupíte do chrámu, je nezbytné odložit boty. Vstup v tričku a krátkých kalhotách nepřichází v úvahu a uvnitř pak není vhodné se posadit tak, aby byly nohy blíže k oltáři než hlava. Fotografování zakázáno. Vzduch je tu nasycen vůní květin a vonných tyčinek. Smaragdový Buddha (soška je z jadeitu) je proti 11 metrů vysokému pozlacenému oltáři maličký (65 cm). Tříkrát do roka mu slavnostně mění oděv sám panovník. Je to povinnost a výsada krále.

Z Velkého paláce je pár kroků k nejstaršímu a největšímu komplexu (osm hektarů) náboženských budov ve městě - Vat Po, který je považován za centrum tradiční thajské medicíny. Svým leskem přitahuje návštěvníky největší ležící Buddha v Thajsku. Je 46 metrů dlouhý, 15 metrů vysoký a obrovská chodidla má vyložena pravými perlami. Buddhisté se před sochou třikrát uklánějí. Každý úklon představuje úctu k jednomu ze tří nejcennějších klenotů. Pro věřící je to Buddha, jeho učení (dharma) a mnišství (sangha). Klenoty symbolizují i tři vonné tyčinky, které společně se svíčkou a lotosovým květem přinášejí lidé Buddhovi jako nezbytné obětiny.

Největší zlatý Buddha na světě je ve Vatu Traimit. Až do roku 1956 byla socha pokryta štukovou omítkou a nikdo netušil, co se pod ní skrývá (patrně opatření před barmskou invazí v polovině 18. století). Sedící Buddha se zkříženýma nohama měří skoro čtyři metry a je zhotovený z pěti a půl tuny zlata. Odhadní cena tak kolem 14 milionů US dolarů. Prakticky na dosah ruky. Fotografování dovoleno.

Buddhismus je filosofie skloubená dohromady s pravidly života (nic s čím by se nedalo bez problémů souhlasit). Konej dobro, dobré se dobrým splácí, říkají buddhisté, ke kterým se hlásí 95% obyvatel Thajska. Soucit, nenásilí, víra v převtělování a v odplatu všech skutků, snaha překonat utrpení a dosáhnout nirvány. Zákony umožňují mužům odejít do kláštera na vysvěcení či pobýt tam, kdykoli se jim zachce meditovat. Nikoho tak nepřekvapí, když některý úředník není na svém místě - je v klášteře a medituje.

Silná je víra v dobré a zlé duchy. Lidé si získávají jejich přízeň prostřednictvím malých svatostánek neboli domečků duchů, které najdeme i v centru Bangkoku. Thajci si duchy předcházejí různými dary, aby je chránili od všeho zlého. Nosí jim květiny, jídlo, rozžihají svíčky a vonné tyčinky.

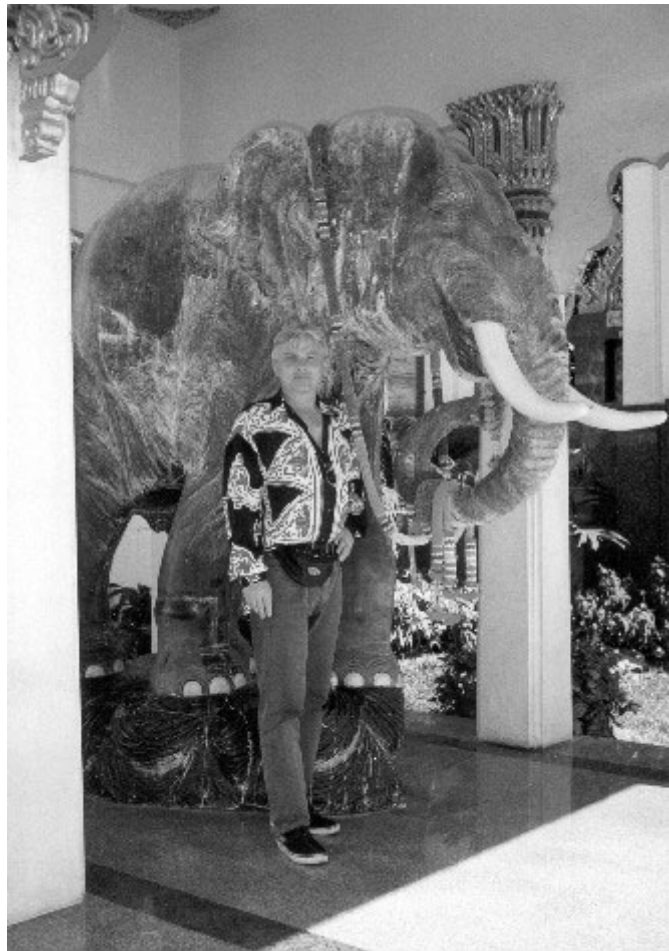
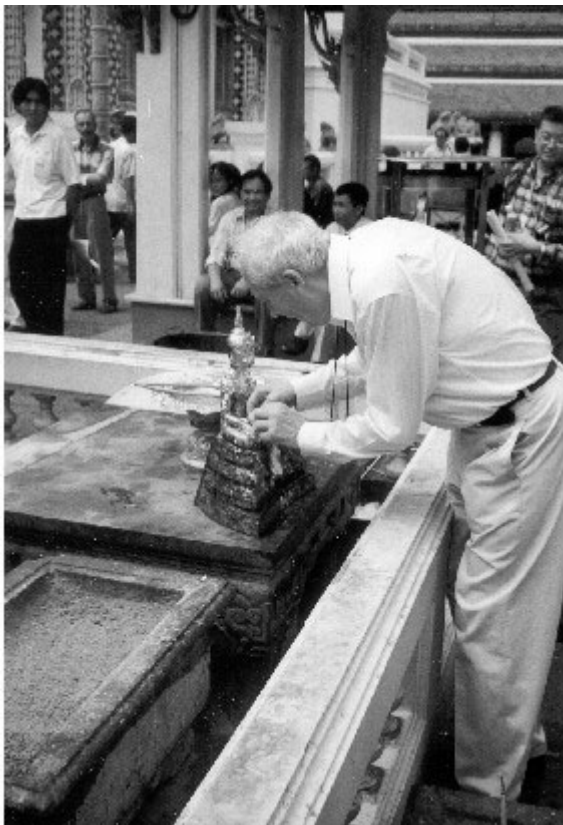
Thajsko je velmi půvabná země - nepocítíte žádnou agresivitu nebo napětí - je to dáno zdejší kulturou a způsobem života. V Thajsku potřebujete při jednání s lidmi spíše úsměv, který vám pomůže víc než znalost jazyka. Kdo se neumí ovládat, ztrácí u Thajců vážnost. Místo podání ruky používají Thajci spíše lehký úklon hlavy, popř. tradiční gesto, při kterém sepnou ruce pod bradou jako při modlitbě.

Hovorová thajština (patří do skupiny tibeto-čínských jazyků) má asi 5000 slov. Mnohá z nich stejně znějí, ale mluvený tón mění jejich význam. Abeceda ze 13. století má 44 písmen.

Strava je v Thajsku vcelku levná, neobyčejně pestrá a chutná (raději bez ochucovadel). Pozor, některá jídla jsou i sama velmi ostře pálivá a pro Evropana často nepoživatelná. Zhubnout se mi (narozdíl od některých soutěžících) rozhodně nepodařilo.

Současný král Achúmipchón Adundét - Ráma IX. není absolutním vládcem (Thajsko je konstituční monarchie), každého cizince však překvapí, jak velkou úctu mu lidé projevují. Králova autorita není jenom záležitostí tradice, soustavně se zabývá zlepšováním podmínek jejich života. Je to nejdéle vládnoucí král na světě (od 1946). Prostřední dcera, princezna Mahá Čakri Sirindhorn, pomáhá králi jako osobní sekretářka a v roce 1996 navštívila neoficiálně Českou republiku. Vcelku náhodně jsme ji potkali v paláci Vimanmek (největší stavba z týkového dřeva na světě). Nejmladší princezna Čulabhorn vystudovala chemii a zahájila soutěže olympioniků a také předala medaile nejlepším.

Mezi nimi nebyl, bohužel, ani jeden reprezentant naší republiky. Ale vraťme se na začátek.

ČÁST DRUHÁ - Thajsko & chemická olympiáda

Když se mě vloni po vcelku vydařeném celostátním kole národní chemické olympiády Hradec Králové-Pardubice předseda Ústřední komise Dr. Zemánek zeptal, jestli nemám zásadní připomínky k účasti na MChO 99, bral jsem to jako milý řečnický obrat o něčem tak vzdáleném. Uklidnilo mě, že mám sekundovat nejzkušenějšímu z našich olympijských specialistů - prof. RNDr. Miloslavu Černému, DrSc. (z Přírodovědecké fakulty UK), začal jsem průběžně shromažďovat informace a zahájil jakousi preventivní elementární přípravu. Spolu s Petrem Matouškem (naším nejúspěšnějším olympionikem devadesátých let, momentálně studentem PřF UK) jsme sepsali úkoly praktické části a na soustředění Běstvína 98 přivítali zprávu, že MChO 2001 bude ve východních Čechách. Potom, po prázdninách, se něco stalo s časem. Nepřiměřeně zrychlil a já začal registrovat už jen, jak se za oknem mění roční doby. V únoru nás vlídně přijala ostravská VŠB a ukázalo se, kterých 16 nejlepších zahájí kvalifikaci o Thajsko; potom soustředění v Úvalech - teorie, zbývá 8. Konec dubna a první májové dny na PřF UK na Albertově (praxe) rozhodly o čtveřici reprezentantů v čele s bronzovým z Melbourne 98 Michalem Šitinou (z gymnázia J. K. Tyla v Hradci Králové). Dalšími olympioniky se stali Miloslav Polášek (gymnázium v Bučovicích), Zbyněk Rohlík (gymnázium ve Žďáru nad Sázavou) a Martin Kováč (gymnázium v Hořovicích). Podkladem pro program obou soustředění byl sborník přípravných úloh vypracovaný organizátorem soutěže. Bez medailí se jistě nevrátíme (vždy, celých třicet let, tomu tak bylo). S takovými pocity jsme balili kufry.

Sraz na Ruzyni, odlet přes Vídeň, tam se připojily další výpravy (Slováci, Němci, Švýcaři a další). Vše proběhlo vcelku bez problémů, každá chvilka byla dobrá k odborným konzultacím. Zdravé sebevědomí podporoval i jistý respekt ostatních delegací.

Už před přistáním (časový rozdíl + 5 hodin vůči letnímu střeoevropskému času) mi začalo docházet, když jsme klesli pod mraky a kol dokola žádné lesy, že šance uvidět slona vychází asi tak jako v Pardubicích (skutečně živé jsem viděl dva v Ajuttchaji z autobusu - ověšené turisty, pravděpodobně americkými). Intenzivně zavlažované golfové hřiště hned vedle letiště nepůsobilo dojmem, že zrovna přestalo pršet (dvě krátké přeháňky jsem přestál bez problémů a opravdu zmokl až doma). Byl začátek vlhkého období (červenec - říjen). Ale teplo tam bylo. Spíše dusno. Větším problémem byl ale smog z velmi husté a pro nás nepřehledné dopravy (mimochodem jezdí se vlevo). Systém městské dopravy ve skoro sedmimilionovém Bangkoku (thajsky Krungthep) se nám nepodařilo odhalit, doporučuji raději taxík, kaskadérům pak trojkolku zvanou tuk-tuk. Pro Střeoevropana je zajímavá periodicky se opakující kombinace sklo+beton, vlnitý plech (pod magistrálami chybí i ten).

Po registraci se objevuje, a později ještě několikrát, otázka, kde jsou vaši ohlášení pozorovatelé. Nevíme. To spíš přijde kouzelník. Zároveň nás přestal trápit problém dopravy, protože najednou nebyl žádný volný čas - na nic, ani na spánek. Přesunům, přípravám na ceremonie a posléze jejich realizaci bylo věnováno nepřiměřeně času. Stejně tak některá zasedání "poroty" byla spíš úsměvná než cokoli rozumného řešící. 53 účastnických zemí (z Evropy, Asie, Ameriky a Austrálie) + 2 pozorovatelé (bez soutěžících), což znamená 197 soutěžících studentů - absolventů, studentů gymnázií nebo jejich ekvivalentů. Po působivém zahajovacím programu odstartovala soutěž princezna Čulabhorn. V místě značně izolovaném se začalo diskutovat o praktické části. Brzy po obědě bylo jasné, že při zvoleném systému nebude noc dost dlouhá. Typickým příkladem byla asi tak půlhodinová vložka, kolik zkumavek by měli soutěžící mít (stojan byl 16ti místný) - 18 nebo 19, ale jistě, nakonec přeče jen 16. O smyslu některých návazností, popř. bodování jednotlivých dílčích úloh se prakticky nemluvilo. Skoro nikdo se k nám nepřidal. S asi tak pěti hodinovým zpožděním oproti plánu jsme byli po půlnoci v nejlepším (dík příkladné spolupráci se slovenskými kolegy - jak za starých časů - byl výsledek česko-slovenský nebo chcete-li slovensko-český), jenže v ten moment došel proud. Ten nemohl nahradit ani dopink ve formě tuzemské (rýžové) whisky značky Mekhong. Průměrný spánek byl kratší šedesát minut a následovala parádní exkurze do Velkého paláce. Při nejlepší vůli mě probraly jen ty nejvýznačnější momenty, Smaragdový Buddha a přenášení "zlaté" folie (obětiny) kolegu Černým na sošku k tomu určeného

Buddhy a zase zpátky (jak odejít s jedním plátkem a vrátit se s třemi). Folie, jak ukázala RFX analýza, byla ale zlatá minimálně (v podstatě jen názvem, takže ze žlutého kovu). Zatím naši hoši během pěti hodin v laboratořích postrádajících klimatizaci ztratili naději na přední umístění. Praktická část je vůbec černou můrou posledních ročníků. Při minimu laboratorních hodin ve výuce na gymnáziích nelze čekat jakoukoliv zažitost prakticky použitelných návyků. Tentokrát to byla "destilace" s vodní parou. První z praktických úloh byla zaměřena na kinetickou studii kysele katalyzované reakce acetonu s jodem, jejíž významnou součástí byla jodometrická titrace a stanovení rychlostní konstanty. Druhá úloha se týkala izolace a identifikace neznámé přírodní silice se zmíněnou problematickou destilací. Zprávy, zvláště ty nepříznivé, se šíří i na východě poměrně rychle, takže jsme k diskusi nad teoretickou částí přistupovali, že jen pokud možno "ideální" překlad pomůže, protože úkoly (problémy z oblasti termodynamiky, acidobazických rovnováh a spektrální analýzy, radiochemie, komplexních sloučenin s bipyridinovými ligandy, organické chemie se zaměřením na strukturu glykosidů a stereochemii chirálních sloučenin a na řešení struktury cyklického nonapeptidu pomocí biochemických postupů) rozhodně nebyly triviální. Udělali jsme, co se dalo, a ještě jsme asi tak 3 hodiny prospali. Následoval výlet do bývalé metropole jménem Ajuttchaja (ca 70 až 83 kilometrů na sever). Zážitek, na který se nezapomíná. A zase schůzování a večer na akci pořádané ministerstvem školství setkání s našimi hochy. Výsledky, jak se později ukázalo, byly dost vyrovnané. Bohužel, každý si vybral jednu slabší chvíli. Zajímavé, že každý někde jinde. Sumárně jsme měli všechno. Přes značnou šíři tématiky úlohy celkem dobře navazovaly na přípravné úlohy ze sborníku, byly však časově náročné, takže rychlost jejich řešení hrála důležitou roli. Stále jsme věřili, že medaile (bronzová) nemůže být až tak daleko. Skutečně nebyla, ale nedosáhl na ni ani Michal Šitina s 52,658 body - bronz byl za 53 (definitivní výsledky jsem zjistil až za 14 dní z Internetu <http://www.sci.ku.ac.th.>) Nepomohlo ani dohadování - srovnávání výsledků námi opravených úloh s oficiálními. Na slavnostním zakončení na nás nezbyla žádná medaile (z rukou princezny, kdy se to člověku poštěstí). Podle usnesení poroty bylo uděleno 22 zlatých, 43 stříbrných a 62 bronzových medailí. První byl reprezentant USA, druhé místo pro Argentinu a absolutně třetí byl Turek. Další naši: Rohlík 47,806, Kováč 45,575 a Polášek 44,086. Náladu nám vylepšila až návštěva zástupce naší ambasády pana Vagnera. Díky společně zorganizovanému poslednímu dnu pobytu jsme stihli ještě několik míst, které rozhodně stálo zato vidět. Studenti, naštěstí pro ně, neschůzovali, ale byli u moře, u slonů a jiných zvířat, sportovali, seznamovali se s kulturou pořadající země, zkrátka viděli o kousek víc. Poslední den se ale u některých objevily nepříjemné zdravotní problémy (kdo nemá rád fernet?!). 11 hodin v letadle je částečně správné, takže z Prahy už byli schopni vyrazit "po svých". Na Běstvině jsme se, zhruba po týdnu, zase všichni sešli. To už jsem se zbavil abstinčních příznaků a usínal i mimo autobus.

ČÁST TŘETÍ - závěr

Čekali jsme veselejší návrat a na krku nějaké medaile. Snad příště. Parta byla skoro ideální, se zkušenostmi i neutuchajícím zájmem o další vědomosti. Takto vyrovnanou čtveřici asi v příštích letech, no nevím? Více než kdy jindy bude záležet na intenzivním studiu přípravných úloh a na intenzivních konzultacích se středoškolskými i vysokoškolskými učiteli. Na dny prožité v exotickém a velmi pohostinném Thajsku ale rozhodně nikdy nezapomeneme. Takže sawasdee (něco jako ahoj a nashledanou) Bangkok.

Závěrem by bylo slušné poděkovat všem - bez jejich přispění by nebylo důvodu někam jezdit.

PS:

Představa, že dříve, než uschnu, začne zase pršet, by se mi vyplnila zhruba o měsíc později. Celá jihovýchodní Asie byla pod vodou a byly i oběti na životech. Slona jsem potkal v Pardubicích u cirkusu až v září.

PPS:

Vhodnou literaturou před cestou do Thajska může být např. kniha Stanislavy Stehnové: Thajsko-Království lotosového květu (START 1996) Tomáš Trnka: Sedmdesátiny profesora Miloslava Černého, Chem. Listy 93 (1999) 663

PPPS:

V pátek 19. listopadu přijal účastníky mezinárodních soutěží ministr školství Mgr. Eduard Zeman. Probíhající jednání o realizaci praktické části 33. MChO na FChT UPa lze označit za perspektivní.

doc. Ing. Karel Ventura, CSc.
Katedra analytické chemie FChT

Několik slov k autorovi:

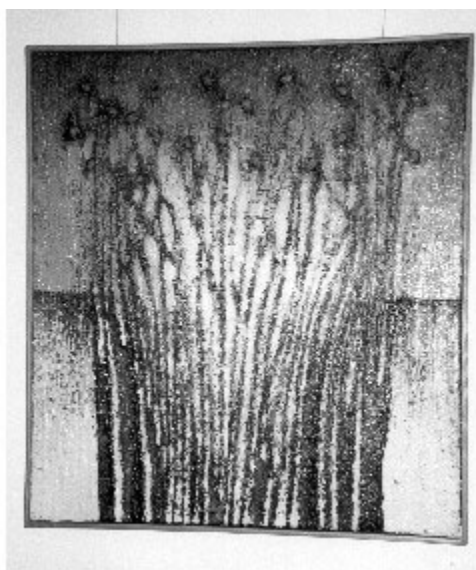
Doc. Ing. Karel Ventura, CSc. FChT - katedra analytické chemie, se do prvního kontaktu s chemickou olympiádou kategorie A dostal někdy v letech 1968 až 69, kdy málem postoupil do celostátního kola. Od roku 1976 (15 let v součinnosti s kolegyní Ing. Blankou Volákovou, CSc.) se každoročně podílí na organizaci a provedení krajských/oblastních kol, popř. i kurzů pro studenty/učitele gymnázií. Po celostátním kole, které bylo v únoru 1992 zase jednou v Pardubicích, začal psát praktické části úloh. Od letošního jara je členem předsednictva Ústřední komise chemické olympiády.

Pozvání na jubilejní desátou výstavu v Galerii Univerzity Pardubice

JAN SALVET MALBA / GRAFIKA

Na první pohled klid a vyrovnanost vyzařující obrazy a grafické listy Jana Salveta v Univerzitní knihovně - Galerii Univerzity Pardubice mohou návštěvníci zhlédnout od 17. listopadu až do 14. ledna 2000.

Obrazy a grafické listy vystavené v galerii Univerzitní knihovny Pardubice vznikaly v rozmezí let 1994 - 1999 od ukončení studia Jana Salveta na Vysoké škole pedagogické v Hradci Králové do současnosti.

"Výchozí bod celé kolekce tvoří cyklus grafických listů - ilustrací k novele Michaila Bulgakova Osudná vejce. Jednotlivé listy tohoto cyklu vznikaly v roce 1994 a byly vlastně prvopočátkem mého zájmu o lidskou figuru, kterou jsem vnímal jako symbol, jehož prostřednictvím jsem vyjadřoval své prožitky a emoce, ale také obavy a úzkosti.

Tohoto principu jsem se držel i v následujících letech, a tak postupně vznikala série prací, které toto základní téma rozvíjejí. Původně černobílou (grafickou) vizi jsem začal obohacovat také barevným zpracováním. V malbách začíná hrát důležitou roli také krajina. Krajina, kterou důvěrně znám: oprýskaná krása zašlých městských zákoutí, ale také - a to zvláště v poslední době - magie přírodních zákoutí v proměnách roku", říká Jan Salvét ke své výstavě v Pardubicích.

Narodil se 27. února 1971 ve Vrchlabí, kterému zůstává věren. V letech 1989 - 1994 studoval Vysokou školu pedagogickou v Hradci Králové, aprobaci výtvarná výchova - český jazyk. Od roku 1991 je členem výtvarné skupiny Lipnická škola.

Koleje a menza Univerzity Pardubice zvyšují kvalitu svých služeb pro studenty univerzity

K ubytování studentů Univerzity Pardubice tradičně slouží vysokoškolské koleje v univerzitním kampusu v Polabinách. Kapacitně jsou schopny každý rok ubytovat přes 1600 studentů. Procento uspokojených žadatelů z řad studentů 2. až 5. ročníků je velmi vysoké, v průměru 96,5%. Z nastupujících prvních ročníků je uspokojeno tradičně přes 70 % zájemců o ubytování. Celý systém ubytování je zajišťován nezávislým počítačovým zpracováním, programem, který sleduje naplnění rovných podmínek všemi ubytovanými zájemci. Záležitosti studentů ubytovaných na kolejích řeší spolu s vedením kolejí studentská reprezentace zastoupená kolejní radou.

Do nového akademického roku připravilo vedení Správy kolejí a menzy spolu s Centrem informačních technologií univerzity výrazné zlepšení ubytování studentů na pavilonu A, kde jsou ubytováni vyšší ročníky. Od 2. do 6. patra pavilonu došlo k nadstandardnímu vybavení více než stovky pokojů datovými zásuvkami s možností připojení k telefonní síti a připojení počítačů ubytovaných studentů na jednotnou datovou síť univerzity a jejím prostřednictvím do vysokorychlostní přenosové sítě TEN-155 CZ a dále do Internetu, jak jsme o tom informovali v minulém čísle Zpravodaje.

Bohužel při závěrečném zprovoznění sítě došlo k určitým nečekaným technickým a hlavně dodavatelským potížím a zpožděním, které studenti, jež se těšili na brzké připojení, nesli nelibě natolik, že se obrátili na vedení univerzity s peticí požadující urychlenou nápravu věcí. Přestože došlo k měsíčnímu zpoždění zprovoznění sítě na kolejích, je jisté, že tato nemalá investice v hodnotě přibližně 2 mil. korun umožní studentům nejen neomezené používání osobních počítačů, ale bezplatně zároveň i 24hodinový velmi rychlý přístup k informačním zdrojům na serverech univerzity, Univerzitní knihovny a po celém světě.

Se zkvalitněním služeb přišla na počátku akademického roku rovněž univerzitní menza. Od pondělí 11. října byl v areálu kolejí v přízemí budovy menzy otevřen bufet, který by měl sloužit převážně obci studentské. V ranních hodinách a odpoledne až do 20:30 hodin je nabízen doplňkový sortiment potravin a přesnídávkové rychlé občerstvení, hotové výrobky a polotovary vyráběné menzou. Menza tak doplňuje škálu svých služeb nabízených v době obědů v jídelně. Hlavní výhodou nově poskytovaných služeb je, že si tak studenti mohou

pohodlně zajistit snídane, večeře či další potraviny v těsné blízkosti kolejí, a to nejen nákupem za hotové, ale především bezhotovostně - odběrem potravin na čipovou stravovací kartu, kterou používají všichni strávníci menzy již druhým rokem v rámci fungujícího elektronického stravovacího systému.

(vw)

AIESEC v Pardubicích... Co jsme dělali v říjnu?

A byl tu začátek školy - říjen, měsíc, na který jsme připravili během prázdnin výstavu o naší organizaci, vzdělávací víkend pro studenty UPa a Katalog podniků '99, měsíc, v kterém jsme přispěli k realizaci mezinárodní konference WeastCo, v kterém jsme pomohli sedmi zahraničním studentům zabydlet se na Univerzitě Pardubice a v Pardubicích a v kterém jsme se rozloučili s naším prvním letošním praktikantem Markusem Hadererem. Posuďte sami, jak úspěšní, či neúspěšní jsme byli.

Výstava se konala během prvních čtrnácti dnů školního roku v přízemí nové univerzitní auly. Jejím cílem bylo představení AIESEC jako současné největší mezinárodní organizace studentů, jejího poslání a role ve společnosti. Snažili jsme se ukázat, jaké aktivity a projekty dělá AIESEC v jiných zemích než je Česká republika. Samotná příprava výstavy trvala 2 měsíce, během kterých jsme kontaktovali pobočky AIESEC ve světě a sháněli jsme potřebné materiály. Komunikovalo s námi okolo 50 zahraničních studentů.

A co všechno bylo nakonec k vidění? Například panel k padesátiletému výročí založení AIESEC, které jsme slavili v minulém roce, s blahopřejnými dopisy od generálního tajemníka OSN Koffiho Annana a od tajemníka UNESCO Frederico Mayora, s fotoalbem, v němž byly fotky ze setkání členů AIESEC s významnými světovými osobnostmi např. americkým prezidentem J. F. Kennedym. Kromě toho i řada plakátů, fotek a propagačních materiálů o mezinárodních projektech AIESEC, které jsme získali ze Slovenska, Německa, Švýcarska, Polska, Maďarska, Slovinska, Jugoslávie, Turecka, Lotyšska, Estonska, Finska, Velké Británie, Portugalska, USA, Mexika, Venezuely, Indonésie, Bangladeše, Nigérie, Keni a Jihoafrické republiky. Návštěvník měl možnost seznámit se i s historií naší organizace a s konkrétními činnostmi AIESEC v České a Slovenské republice.

Vzdělávací víkend pro studenty UPa měl probíhat v Chlumětíně u Hlinska v Čechách od 15. do 17. října. Na program byla exkurze v Pivovaru Hlinsko v pátek odpoledne a večer povídání s rektorem Univerzity Pardubice prof. Oldřichem Pytelou. Během soboty a neděle čekaly na studenty besedy o neverbální komunikaci, o obchodních schůzkách a o cestování. Víkend byl také příležitostí seznámit se se zahraničními studenty, kteří studují na UPa. Tuto akci jsme bohužel byli nuceni zrušit pro nezájem studentů.

WeastCo je každoroční konference prezidentů jednotlivých poboček AIESEC ze 13 zemí střední a východní Evropy (Arménie, Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Slovensko, Německo, Švýcarsko, Ukrajina). Tentokrát se konala v České republice od 18. do 24. října. AIESEC ČR ji připravoval bezmála 1 rok. Na konferenci se hledají možnosti spolupráce mezi jednotlivými státy a pobočkami, dochází k výměně názorů a zkušeností, prezentují se jednotlivé země a jejich kultura. Naši pobočku zastupovala prezidentka Michaela Svobodová. Ostatní členové měli možnost podílet se na přípravě konference nebo navštívit sobotní večer, na kterém se představovalo národní jídlo a pít a samozřejmě byla možnost ochutnávek, takže jsme měli šanci ochutnat například maďarský salám, švýcarskou čokoládu, keňský čaj, jelikož tam byli i 2 lidé z Keni, či rakouský alkohol.

V neposlední řadě jsme pomohli Fakultě ekonomicko-správní a Fakultě chemicko-technologické postarat se o pět německých a dva řecké studenty. Ukázali jsme jim Pardubice, pomohli jsme jim zařídit karty do menzy a do knihovny, průkazky MHD. Vzali jsme je na Velkou pardubickou a na WeastCo na sobotní ochutnávky a párty. Podařilo se nám dokonce rozesmát celou autobusovou zastávku, když jsme řecké studenty učili vyslovovat "ř" ve větě "Já jsem Řek.", což jim opravdu moc nešlo.

Katalog podniků '99 jistě ocení studenti 4. a 5. ročníků FES a DFJP. Katalog prezentuje 56 firem a jejich pracovní nabídky pro absolventy VŠ s ekonomickým zaměřením, je k dostání zcela zdarma v naší kanceláři výměnou za vyplnění dotazníku.

A co chystáme na listopad? Již 7. ročník setkání studentů a firem na univerzitě - Kontakt '99, jazykové testy Screening '99 a besedu se řeckými a německými studenty. O tom, jak to všechno dopadlo, se dozvíte v dalším vydání univerzitního zpravodaje.

Posledních pár řádků bych rád věnoval studentům Univerzity Pardubice. Pokud se Vám naše aktivity líbí a měli byste zájem nám s nimi pomoci a připojit se k nám, neváhejte a zastavte se v naší kanceláři.

Zdeněk Zabilanský

Výsledky sportovního dne Univerzity Pardubice 17. listopadu 1999

Badminton

Čtyřhra

1. PRUSEK - BÍNA, FChT
2. ČEKALOVÁ - KABÁTNÍK, DFJP
3. - 4. BRUNCLÍK - BOUCHAL, FChT
3. - 4. KUBÁT- VOJTEK, DFJP
5. HRABÍK - LOCHAŘ, FES - FChT

Výsledky jednotlivých zápasů:

Čekalová, Kabátník - Brunclík, Bouchal

15:11, 11:15

Čekalová, Kabátník - Kubát, Vojtek	15:12, 15:5
Čekalová, Kabátník - Hrabík, Lochař	15:11, 15:7
Čekalová, Kabátník - Bína, Prusek	7:15, 5:15
Brunclík, Bouchal - Kubát, Vojtek	15:11, 11:15
Brunclík, Bouchal - Hrabík, Lochař	15: 4, 15:9
Brunclík, Boucha - Bína, Prusek	7:15, 13:15
Kubát, Vojtek - Hrabík, Lochař	15:3, 15:8
Kubát, Vojtek - Bína, Prusek	3:15, 15:11
Hrabík, Lochař - Bína, Prusek	5:15, 3:15

Basketbal

FChT : DFJP	51:72
FChT : ÚJHS+FES	48:75
DFJP : ÚJHS+FES	43:46

Nejlepší střelci: Začal 33, Vorlíček 29, Valenta 27, Keder 23, Michal 22, Durák 21, Tušl 21, Skoupil 19, Kučera 12, Bambas 6.

Pořadí započítávané do Standarty rektora UPa:

1. ÚJHS + FES	121: 91	4 body
2. DFJP	115: 97	2 body
3. FChT	99:147	0 bodů

Bench press

Max. síla kategorie do 80 kg1. VRAŠTIL Josef, FChT, 115 kg

Max. síla kategorie nad 80 kg1. SVOBODA Filip, FES, 165 kg

2. MACKŮ Mojmir, FES, 125 kg
3. VEVERKA Jindřich, FES, 120 kg
4. RŮŽIČKA Petr, DFJP, 111 kg

- Bench - press vytrvalostní síla1. RŮŽIČKA Petr, DFJP, 49 opakování
2. SVOBODA Filip, FES, 41 opakování
 3. KŘIVKA Jaroslav, FES, 33 opakování

Cyklokros

1. SKOUPIL Pavel, FChT, 26:45
2. PILNÝ Lukáš, FES, 29:01
3. ŘEŠÁTKO Jan, DFJP, 29:09
4. JIRAVA Jan, DFJP, 30:47

Florbal

Proběhlo 3. kolo dlouhodobé soutěže "Liga UPa ve florbalu" za účasti 16 družstev.

Malá kopaná

Proběhlo 1. kolo dlouhodobé soutěže "Liga UPa v sálové kopané" za účasti 12 družstev.

Plavání

50 m volný způsob muži

1. VĚTROVSKÝ, FES (4)	28,06
2. LUCBAUER, DFJP (2)	29,85
3. TEPLÝ, DFJP (2)	34,54
4. SKLÁDAL, DFJP (1)	35,06
5. ŠŤÁSEK, DFJP (1)	35,54
6. HORNYCH, DFJP (Pgs)	38,42
7. KOVÁRNÍK, FES (1)	38,98
8. JANKŮ, DFJP (2)	40,06
9. ČERNÍK, DFJP (2)	41,20
10. HAVLÍČEK, FES (2)	49,85

50 m volný způsob ženy

1. KATZEROVÁ, ÚJHS (1)	33,06
2. PIBYLOVÁ, FES (1)	37,47
3. NAVRÁTILOVÁ, FES (3)	42,08
4. VAŇKOVÁ, ÚJHS (1)	43,66
5. MARALÍKOVÁ, FChT (4)	53,97

50 m prsa muži

1. VĚTROVSKÝ, FES (4)	32,96
2. ŠTĚÁSEK, DFJP (1)	38,50
3. ČERNÍK, DFJP (3)	41,03
4. KOHOUTEK, DFJP (2)	43,52
5. HAVLÍČEK, FES (2)	44,09
6. JELÍNEK, DFJP (3)	44,79
7. PAVLÍK, FChT (5)	45,01
8. ŠÍR, DFJP (4)	49,10
9. MOTYČKA, DFJP (1)	52,05

50 m prsa ženy

1. KATZEROVÁ, ÚJHS (1)	42,87
2. ŠEJNOHOVÁ, FChT (1)	45,36
3. NAVRÁTILOVÁ, FES (3)	48,15
4. PIBYLOVÁ, FES (1)	49,51
5. MARALÍKOVÁ, FChT (4)	51,37
6. KANROVÁ, ÚJHS (1)	1:00,81
7. BEDNÁŘOVÁ, FChT (1)	1:03,59

Přespolní běh Muži

1. SCHILER, (FChT-Pgs)	14:14
2. BARES, (FChT)	14:41
3. WOHANKA, (DFJP)	16:15
4. ŠTĚÁSEK, (FChT)	18:08
5. POLÍVKA, (FChT)	18:08
6. ZAJÍC Jakub, (učitel)	22:45
7. ZAJÍC Jan (žák ZŠ)	22:47

Ženy

1. NEŠPOROVÁ, (ÚJHS)	22:40
----------------------	-------

Stolní tenis - dvouhra

1. POSPÍŠIL Jaroslav, (FChT)
2. NOSEK Jan, (FES)
3. KAZDA Miroslav, (ÚJHS)

Volejbal - Přebor UPa
smíšených družstev

1. FChT III - (Mikulášek,
Trlída, Bouchal, Bína,
Vacenovská, Volná)
2. DFJP - (Macálka, Noháček,
Uhlíř, Michal, Procházková,
Včeláková)
3. FChT I - (Gojný, Králík,
Trčka, Ston, Horáková,
Maralíková)
4. FES - (Kopecký, Jirava, Hirš,
Cibere, Pechová, Zaňková)
5. FChT II - (Skládal, Prusek,
Adam, Vinklárek, Marhanová,
Prusková)
6. ÚJHS - (Čapek, Ruffer,
Bořek, Čechová, Vaňková,
Růžičková, Pavlínová)
7. FES - FChT - (Kočí, Švadlák,
Pešek, Biško, Špačková,
Beranová)

Utkání Univerzity Pardubice proti Gymnáziu Pardubice

Volejbal - ženy - hrálo se v hale Univerzity Pardubice

Univerzita Pardubice : Gymnázium Pardubice

2:3 (25:12, 19:25, 22:25, 25:12, 4:15)

Malá kopaná - muži - hrálo se na umělé trávě na Gymnáziu Pardubice - Dašická

Gymnázium Pardubice : Univerzita Pardubice

0:6 (2x Ondráček, 2x Čup, Bělina, O. Pecháček)

Členové USK ukončili podzimní část soutěže v tenisu, ve volejbalu (naše děvčata úspěšně bojují v oblastní soutěži), stolním tenisu a basketbalu.

Studentům a zaměstnancům Univerzity nabízí USK možnost příjemného sportovního vyžití v jeho oddílech. Kompletní nabídka všech sportovních aktivit organizovaných katedrou tělovýchovy a sportu a Univerzitním sportovním klubem je trvale k dispozici na všech "sportovních" nástěnkách univerzity jakož i na vnitřních stránkách UPa.

Kalendář sportovních a tělovýchovných akcí na zimní semestr 1999 - 2000

Září	USK	Tenis Memoriál prof. Ing. Stanislava KOLDY, CSc. v tenise - čtyřhry - Veteránský turnaj Pernštejn - jednotlivci
Říjen	Standarta rektora UPa Běh Terryho Foxe Přebory UPa v	- Florbal - malá kopaná - florbal
	USK	- Oblastní soutěže - volejbal ženy - Okresní přebor - basketbal - muži - Okresní přebor - stolní tenis - muži - Vodáci - Loučná - Doubrava - Noční Labe
Listopad	- Standarta rektora UPa	- Badminton čtyřhry - Basketbal A, B - Volejbal - smíšená družstva - Volejbal - smíšené dvojice - Florbal - Malá kopaná - Plavání
	- Den boje studentů za svobodu a demokracii	- sportovní soutěže konané na jeho počest ve sportech: - badminton, basketbal, malá kopaná, florbal, volejbal, stolní tenis, přespolní běh, cyklokros, - propagační utkání žen v basketbale - náborové a ukázkové cvičení aerobiku
	- USK	- oblastní soutěž - okresní přebor - basketbal
		- volejbal - ženy - st. tenis - muži - muži

		- vodáci	- Chrudimka - Orlice
		- tenisová škola	
Prosinec	- Standarta rektora UPa	- Basketbal A, B - Volejbal - smíšené dvojice - Florbal - Malá kopaná	
	- USK	- oblastní soutěž - okresní přebor	- volejbal - ženy - st. tenis - muži - basketbal A,B - muži - Mikulášské Labe
		- vodáci - tenisová škola	
Leden	- zimní kurz lyžování - Přebory UPa	- basketbal - malá kopaná - florbal	
	- Standarta rektora UPa	- Badminton - dvouhry - Florbal - Malá kopaná	
	- USK	- oblastní soutěž - volejbal - ženy - okresní přebor - st. tenis - muži - basketbal A,B - muži - tenisová škola	
Únor	- zimní kurz lyžování - USK	- oblastní soutěž - volejbal - ženy - okresní přebor	- st. tenis - muži - basketbal A, B - muži
		- okresní soutěž lyžování - tenisová škola	

PhDr. Josef KORÍNEK
Katedra tělovýchovy a sportu UPa

Kdo stál v čele vysoké školy v Pardubicích v uplynulých padesáti letech?

Vysoká škola chemická v Pardubicích vznikla Vládním nařízením č. 81 z 27. června 1950. Výuka byla zahájena 15. října 1950 v adaptovaných prostorách pekařské a cukrářské průmyslovky a svá studia chemie zahájilo prvních 120 studentů.

Uvedením do provozu této nové vysoké školy byl ministerstvem školství, věd a umění zmocněn Ing. Jaroslav Hnídek. Dne 28. února 1951 odstoupil a na jeho místo byl jmenován dne 1. března 1951 první děkan VŠCH v Pardubicích. Stal se jím prof. RNDr. Vilém Santholzer, DrSc.

Prvním děkanem Vysoké školy chemické v Pardubicích byl jmenován

**prof. RNDr. Vilém Santholzer, 1951
DrSc.**

Prof. RNDr. Vilém Santholzer, DrSc. působil externě na pardubické vysoké škole, kam dojížděl z Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, pobočky v Hradci Králové, kde pracoval jako přednosta Ústavu pro lékařskou fyziku. Svůj děkanský slib skládal do rukou rektora Českého vysokého učení technického v Praze. V čele nově zřízené, tehdy Vysoké školy chemické stál pouhých sedm měsíců od 1. března 1951 do 30. září 1951. Na vlastní žádost byl funkce zproštěn a k 1. říjnu 1951 uvolněn.

Druhým děkanem a zároveň prvním a dlouholetým rektorem se stal

prof. Ing. Dr. Jiří Klikorka, DrSc. 1951 - 1953 děkan

1953 - 1969 rektor

1981 - 1988 rektor

Profesor Klikorka byl absolventem Vysoké školy chemicko-techno-logického inženýrství v Praze. Vysokoškolský diplom zde získal v roce 1948. Na tehdejší Vysokou školu chemickou přišel z praxe, z Výzkumného ústavu organických syntéz Pardubice v roce 1951. V témže roce získal titul Dr. (tzv. "malý doktorát"). Docentem byl jmenován také v roce 1951, profesorem v roce 1959. Titul doktora chemických věd získal na Karlově univerzitě v roce 1985.

Od 1. října 1951 zastával funkci děkana Vysoké školy chemické, a to až do roku 1953.*

V roce 1953 došlo k významné změně, neboť "Vysoká škola chemická v Pardubicích" byla Vládním nařízením č. 98 z 27. listopadu 1953 přeměněna na "Vysokou školu chemicko-technologickou v Pardubicích" a stala se samostatným vysokoškolským zařízením, známým pod zkratkou VŠCHT. V jejím čele stanul rektor a rada vysoké školy, děkanský úřad (děkanát) se přeměnil na rektorský úřad (rektorát).

Prof. Jiří Klikorka se stal ve svých jednatřiceti letech jejím prvním rektorem. Funkci zastával nepřetržitě šestnáct let od roku 1953 do roku 1969, kdy požádal o uvolnění ze zdravotních důvodů. Do konce kalendářního roku 1969 zastupoval rektora tehdejší prorektor pro pedagogickou a politickovýchovnou činnost v denním studiu doc. RNDr. Josef Jeník, CSc.

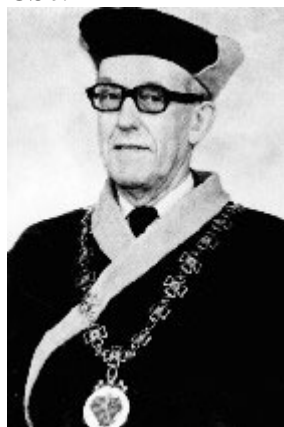
Profesor Klikorka byl opět jmenován rektorem VŠCHT v Pardubicích v roce 1981. Funkci zastával do roku 1988.

Prof. Klikorka vedl katedru obecné a anorganické chemie od roku 1951 nepřetržitě do roku 1986. Od roku 1980 zastával i funkci vedoucího Společné laboratoře chemie pevných látek VŠCHT a ČSAV. V roce 1990 předal vedení společné laboratoře do rukou doc. Tichého a odešel na vlastní žádost do důchodu.

V pořadí druhým rektorem se stal

prof. Ing. Jaroslav Pantoflíček,
CSc.

1970 - 1973

Profesor Pantoflíček byl absolventem Vysoké školy strojního a elektrotechnického inženýrství v Praze, kde získal vysokoškolský diplom v roce 1934. Po ukončení vysoké školy působil 20 let v praxi, a to ve Škodových závodech v Plzni a v Explosii Semtín, později ve VCHZ Synthesia. Pracovníkem Vysoké školy chemicko-

technologické v Pardubicích se stal v roce 1954, kdy byl pověřen funkcí vedoucího katedry zvláštních výrob (dnešní katedra teorie a technologie výbušin). V téže roce byl jmenován docentem v oboru balistika. Kandidátem technických věd se stal v roce 1958. O rok později, tedy v roce 1959 byl jmenován profesorem v oboru teorie chemické techniky.

Rektorem Vysoké školy chemicko-technologické se stal 1. ledna 1970. V této funkci setrval do roku 1973. Poté vedl katedru procesů a zařízení chemické technologie (dnes katedra chemického inženýrství), ke které byla v těchto letech přiřazena až do roku 1976 i katedra výbušin jako samostatné oddělení.

Své působení na Vysoké škole chemicko-technologické ukončil odchodem do důchodu v roce 1977.

Třetím rektorem byl

prof. Ing. František Lébr, CSc.

1973 - 1981

Profesor Lébr absolvoval České vysoké učení technické v

Praze, Fakultu strojního inženýrství, kde získal v roce 1953 vysokoškolský diplom. Po krátkodobém působení v praxi ve strojírenství přešel na Vysokou školu chemicko-technologickou do Pardubic. Své pedagogické počátky absolvoval na katedře fyziky. V roce 1957 se stal členem tehdy významné pracovní skupiny katedry zvláštních výrob (dnešní KTTV). Zde v roce 1965 získal i

titul kandidáta technických věd ve specializaci fyzika výbuchu a vnitřní balistika. Docentem v oboru teorie chemické techniky byl jmenován v roce 1970. V témže oboru získal i titul vysokoškolského profesora, a to v roce 1974.

Rektorem Vysoké školy chemicko-technologické byl jmenován v roce 1973. Ve funkci setrval do roku 1981.

Ještě dva roky po ukončení svého rektorského úřadu vedl katedru papíru a celulózy.

Do funkce čtvrtého rektora vysoké školy byl jmenován

prof. Ing. Ivan Machač, CSc.

1988 - 1990

Profesor Machač je absolventem Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích, kterou ukončil v roce 1961. Od tohoto roku pracuje nepřetržitě na katedře chemického inženýrství Fakulty chemicko-technologické, která dříve byla katedrou procesů a zařízení chemické technologie. Titulu kandidáta technických věd dosáhl v oboru teorie chemické techniky v roce 1969. Docentem v témže oboru se habilitoval v roce 1977, titul vysokoškolského profesora pak získal v roce 1990.

Rektorem Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích byl jmenován v roce 1988. Funkci vykonával do roku 1990.

Pátým rektorem se stal

doc. Ing. Josef Panchartek, CSc.

1990 - 1991

Docent Panchartek byl jedním z prvních absolventů Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích. Diplom inženýra chemie získal v roce 1954. Poté

pracoval 10 let ve Výzkumném ústavu organických syntéz v Pardubicích - Rybitví. V roce 1963 dosáhl titulu kandidáta chemických věd. V roce 1964 přešel na Vysokou školu chemicko-technolo-

gickou v Pardubicích, kde jako pedagog působil na katedře organické chemie. V oboru organická chemie se v roce 1973 habilitoval.

Rektorem Vysoké školy chemicko-technologické byl jmenován v prvním roce po svržení totalitního režimu v naší zemi, tedy v roce 1990, na základě demokratických voleb, jichž se účastnili zaměstnanci i studenti tehdejší VŠCHT. Ve funkci působil do roku 1991. Poté pracoval ve funkci prorektora pro pedagogické záležitosti, a to do roku 1992, kdy odešel do důchodu. Jeho pedagogických schopností a výborných znalostí anglické chemické terminologie využil Ústav jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice, kde působil v letech 1994 - 1996.

V pořadí šestou osobností v čele vysoké školy byl

prof. Ing. Ladislav Kudláček, CSc. 1991 - 1994
1994 - 1997

Profesor Kudláček byl rovněž jedním z prvních absolventů Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích. Svůj vysokoškolský diplom získal v roce 1954 ve specializaci chemická technologie textilu a vláken. V tomto oboru byl uznávaným odborníkem a věnoval se mu po veškeré své působení na vysoké škole. V něm dosáhl i

titulu kandidáta technických věd v roce 1965. V dalším zvyšování vysokoškolské kvalifikace mu bylo totalitním systémem po určitou dobu bráněno. Habilitoval se později až v roce 1990 opět v oboru chemická technologie textilu a vláken. O rok později, t.j. v roce 1991, získal titul vysokoškolského profesora.

Prof. Kudláček byl prvním rektorem Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích, který byl podle vysokoškolského zákona č. 172/90 zvolen Akademickým senátem VŠCHT v Pardubicích. Stalo se tak v roce 1991. Úspěšně dokončil tříleté volební období a po opětovné kandidatuře v roce 1994 byl zvolen znovu pro další období. Pro Vysokou školu chemicko-technologickou v Pardubicích to bylo období velmi významné, neboť v roce 1994 se z Vysoké školy chemicko-technologické stala "Univerzita Pardubice" se třemi fakultami a prof.

Kudláček stanul v jejím čele jako její první rektor.

V roce 1998 odešel z Univerzity Pardubice do důchodu.

Sedmým rektorem v historii vysoké školy v Pardubicích se stal

prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. 1997 - 2000

Profesor Pytela je absolventem Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích v oboru organické chemie. Absolvoval v roce 1974. Vědeckou aspiranturu na škole ukončil v roce 1979. V následujících letech působil nejdříve jako pracovník vědy a výzkumu a později jako odborný asistent na katedře organické chemie. V roce 1990 se habilitoval v oboru organická chemie a o dva roky později obhájil v

témže oboru titul doktora chemických věd. V roce 1996 byl pro obor organická chemie jmenován profesorem. V letech 1995 - 1997 zastával funkci proděkana Fakulty chemicko-technologické.

Rektorem Univerzity Pardubice byl zvolen akademickým senátem 7. 11. 1996 a v lednu 1997 byl jmenován prezidentem republiky do funkce na období od 1. února 1997 do 31. ledna 2000.

Chronologický přehled osobností, které ovlivňovaly chod vysoké školy v Pardubicích v jejím čele:

Ing. Jaroslav Hnídek, zmocněnec pro Vysokou školu chemickou v Pardubicích 1950 - 1951

DĚKANI prof. RNDr. Vilém Santholzer, 1951
DrSc. prof. Ing. Dr. Jiří Klikorka, DrSc. 1951 - 1953

REKTOŘI

prof. Ing. Dr. Jiří Klikorka, DrSc. 1953 - 1969
prof. Ing. Jaroslav Pantoflíček, CSc. 1970 - 1973
prof. Ing. František Lébr, CSc. 1973 - 1981
prof. Ing. Dr. Jiří Klikorka, DrSc. 1981 - 1988
prof. Ing. Ivan Machač, CSc. 1988 - 1990
doc. Ing. Josef Panchartek, CSc. 1990 - 1991
prof. Ing. Ladislav Kudláček, CSc. 1991 - 1994

prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc.

1994 - 1997

1997 - 2000

(vw)

*(Při nedávném osobním setkání a rozhovoru pan profesor přiznal, že z děkanského úřadu a začátků působení na nově zřízené vysoké škole, o jejíž perspektivě měl pochybnosti, neměl pražádné zvláštní potěšení. Čas vše rychle změnil. pozn. vw)

ZAHÁJENÍ OSLAV

V úterý 16. listopadu 1999 byl oficiálně zahájen rok připomínání padesátileté historie existence vysokého školství v Pardubicích.

Symbolicky studentsky jej odstartovali ti, kvůli nimž byla vysokoškolská instituce založena a funguje - studenti - budoucí odborníci a specialisté. Ti spolu s vedením Univerzity Pardubice pozvali všechny minulé, současné i budoucí studenty k vzpomínkovému shromáždění k 17. listopadu. Aby na události roku 1939 a 1989 nebylo nikdy zapomenuto, studentům a celé akademické obci i veřejnosti je připomíná pamětní text a deska u vstupu do univerzitního areálu v Pardubicích-Polabinách. Revoluční události roku 1989 navíc přibližuje až do Vánoc přístupná výstava archivních materiálů stávkového výboru bývalé VŠCHT (ve vestibulu univerzitní auly a v chodbě levého křídla budovy DFJP), kterou působivě sestavila pětice současných studentů Univerzity Pardubice (Lenka Zezulová, Zuzana Vančurová, Tomáš Pápol, Jiří Krátký a Marek Repka). Ti se také rozhodnou měrou podíleli i na úspěchu celé akce v předvečer památného 17. listopadu.

Vedení univerzity a fakult zahájilo oficiálně rok oslav slavnostním přípitkem se členy čestného výboru oslav, který se 16. listopadu 1999 sešel od 15 hodin v klubovně univerzitní auly.

Blíže se o událostech, jak probíhaly 16. a 17. listopadu 1999 na Univerzitě Pardubice, dočtete ve zvláštní příloze tohoto čísla Zpravodaje UPa.

POZVÁNÍ

Chtěli bychom všechny co nejsrdečněji pozvat k účasti na oslavách Univerzity Pardubice.

Organizátoři se těší na účast všech, kdož se cítí vnitřně spřízněni s bývalou VŠCHT či nynější Univerzitou Pardubice, či je dění na univerzitě "jen" zajímá.

Ocení také podnětné náměty a ohlasy, aktivní příspěví, které pomohou obohatit rok oslav, jednotlivé akce, život města a regionu a pomohou důstojně připomenout akademické obci a veřejnosti existenci, významnost a vysokou úroveň vzdělanosti a vědy šířené Univerzitou Pardubice.

Rovněž tak organizátoři uvítají jakékoliv archivní materiály, příspěvky, historiky a vzpomínky, které by obohatily jak dokumentaci uplynulých padesáti let vysokého učení v Pardubicích, tak vlastní akce a oslavy Univerzity Pardubice.

Rozsah akcí, které proběhnou v roce oslav, bude do jisté míry záviset i na množství finančních prostředků, které se na ně podaří získat, a jakékoliv příspěví k úspěšnosti oslav i po této stránce je velice vítáno. Finanční příspěvky je možné zasílat na zvláštní účet padesátiletých oslav č. 37030-561/0100 u Komerční banky Pardubice pod variabilním symbolem "50".

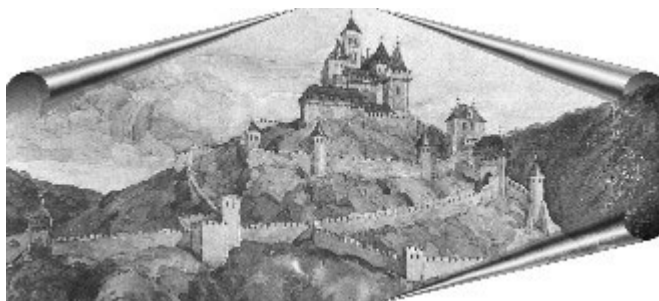
Rok oslav a informace o událostech a aktivitách s ním spojených jsou a budou rovněž dostupné na Internetu na vnějších www stránkách Univerzity Pardubice pod adresou <http://www.upce.cz> (Univerzita - Konference, události).

Valerie Wágnerová, kancléřka, členka pracovní komise oslav

Velešov a Potštejn

hrady v podhůří Orlických hor (závěr)

Poklad a jeho hledači.

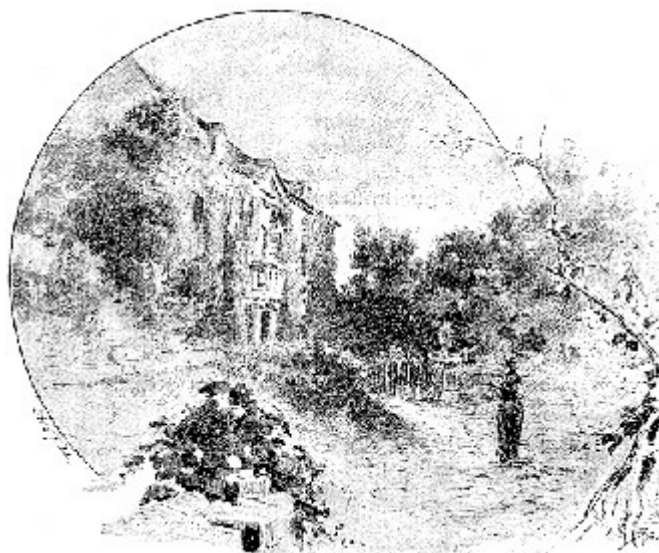

Když jsme se byli již několikrát zmínili o potštejském pokladu, musíme mu věnovat podrobnější pozornost, protože přijde-li čtenář na Potštejn, nebude jistě v kastelánově výkladu chybět ani hledání pokladu, ani hlavní osoba, hrabě Jean Antoine Harbuval de Chamaré. Pokusíme se tudíž kastelánův výklad předběhnout.

Shora jsme k roku 1666 zmínili rod Zárubů z Hustířan. Jedna z pozdějších Záruboven, dědička velkého statku, Alžběta Zárubová z Hustířan, oddělila v roce 1746 od svého statku jeden nevelký díl, městečko s několika vesnicemi a s horou se zříceninou a prodala ji jako nový statek, Potštejn, svobodnému pánu Janu Ludvíku Harbuvalovi de Chamaré (1701 - 1764).¹⁷⁾ Kdo byl tento muž?

Původem byli Harbuvalové z jižní Francie, ale jako vojáci sloužili španělským Habsburkům, ti je za prokázané služby v 16. století nobilitovali do stavu baronů s predikátem de Chamaré.

V 17. století přešli Harbuvalové do služeb Habsburků rakouských a usadili se v Dolním Slezsku, ve Svídnicku, jež bylo tehdy, poněmčené ovšem, jednou ze zemí v Koruně české. V roce 1727 získal Jan Ludvík Harbuval de Chamaré v Českém království baronský inkolát, později, v roce 1751, byl povýšen do stavu hraběcího.¹⁸⁾

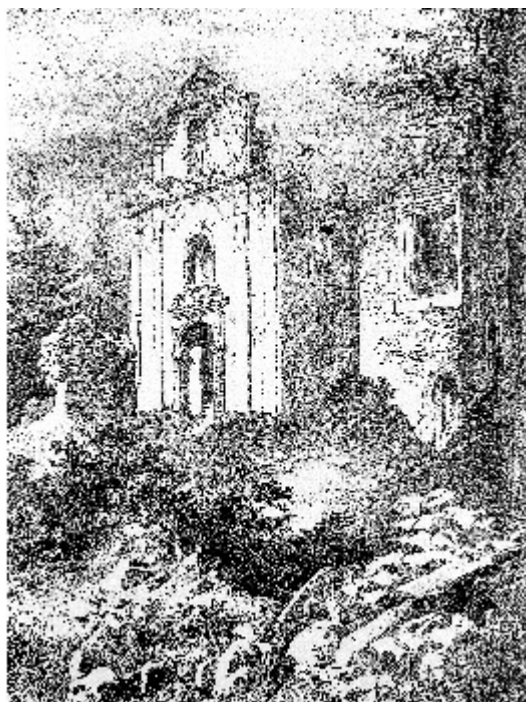

Nedlouho před prodejem Potštejna, v roce 1740, obsadil pruský král Friedrich II. slezská vévodství, výsledkem byl řetěz válek. Většina území slezských vévodství musela být v roce 1742, po prohrané první válce, odstoupena Prusku.

Baron Jan Ludvík Harbuval byl nedlouho po začátku pruské okupace Slezska pro podezření z politických machinací s Vídní (podstata těchto machinací známa není) internován téměř rok ve Vratislavi, koncem roku 1741 byl Friedrichem II. na revers propuštěn a brzy se uchýlil do Čech, v postati jako emigrant, svůj statek Altwasser ve Svídnicku časem prodal. Měl pověst dobrého hospodáře a podnikatele textilních manufaktur a nebyl nezámožný; v roce 1747 koupil v Čechách statek Potštejn, v roce 1750 koupila jeho manželka Anna Barbora ze Sanneku statek Nové Hrady u Vysokého Mýta, ten později odkázala synovi.

Do Čech přišel baron Jan Ludvík Harbuval s manželkou a se synem a přivedl si i skupinu zapracovaných a spolehlivých textilních dělníků ze Slezska; soudí se, že německá příjmení v Potštejně jsou po nich. Věděl, proč je přivádí. Potštejnský statek byl v roce 1747 nevalný, "vesnice o pětadvaceti bédných chalupách, které si říkají městečko, stavení sešlá ... role močálovitá, skalnatá ... když se dobře pohnojí, sotva žito a oves se dostane, chmel, proso, len neroste ...", poznamenal si baron ve svých zápiscích. Baron Jan Ludvík Harbuval pustil se, máje již zkušenosti a své lidi ze Slezska, do plátenictví, kupoval přízi a zavedl tkalcovskou výrobu běžného i jemnějšího zboží, bělidlo, postavil u zámku sklad, odkud formani denně odváželi vyrobené zboží jednak do vojenských zásobáren, neboť se dodávalo armádě, jednak dál na Vídeň a odtud do Terstu a do Rjegy, protože obchod šel i do zámoří. Zkrátka, byla tu textilní manufaktura, jež obyvatelům městečka i okolí přinesla práci, zisky a jistou hospodářskou a kulturní úroveň, s níž souvisí i zřízení školy v roce 1760. Do té doby v Potštejně škola nebyla a děti musely chodit do Sopotnice.

K bydlení upravil baron Jan Ludvík Harbuval v Potštejně původní, ještě perštejnský dvůr, z něhož postupně rostl zámek. Přístavbou v letech 1747 - 1749 vzniklo východní průčelí s obytným křídlem, nadstavbou dvora v letech 1749 - 1757 zvedla se část západní. Výsledkem byla nevůravá a úhledná barokní stavba, dnes ve stavu více méně zanedbaném.

Onen zmíněný provoz textilní manufaktury Jana Ludvíka měl ovšem podklad a souvislosti širší. Ztrátou Slezska přišla habsburská monarchie o oblasti s rozvinutou textilní výrobou, náhradou za ně, se státní podporou, vznikala textilní výroba, ponejvíce v severních v severovýchodních Čechách. Baron Jan Ludvík Harbuval a po něm jeho syn Jan Antonín Harbuval byli tudíž exponenty hospodářské politiky Marie Terezie, na níž profitovali i jako dodavatelé sukna na uniformy, houní pro vojáky i pro koně jezdeckta a dělostřelectva, jakož i jiných textilních propriet, potřebných v tereziánské armádě; vždyť řetěz válek (1740 - 1747; 1756 - 1763) té doby byl nekonečný, celých čtrnáct let.

Nevyloučil bych dokonce, ač je to pouhá subjektivní myšlenka zatím bez opory v pramenech, že hledání pokladu v době po sedmileté válce mohlo být motivováno snahou Jana Antonína Harbuvala doplnit příjmové zdroje, protože provoz panství a v rámci merkantilistické protekční politiky provoz manufaktury v Potštejně byly záležitosti finančně náročné a odbyt po válce nepochybně poklesl, své asi také udělala katastrofální neúroda a s ní spojené epidemie v letech 1771 a 1772.

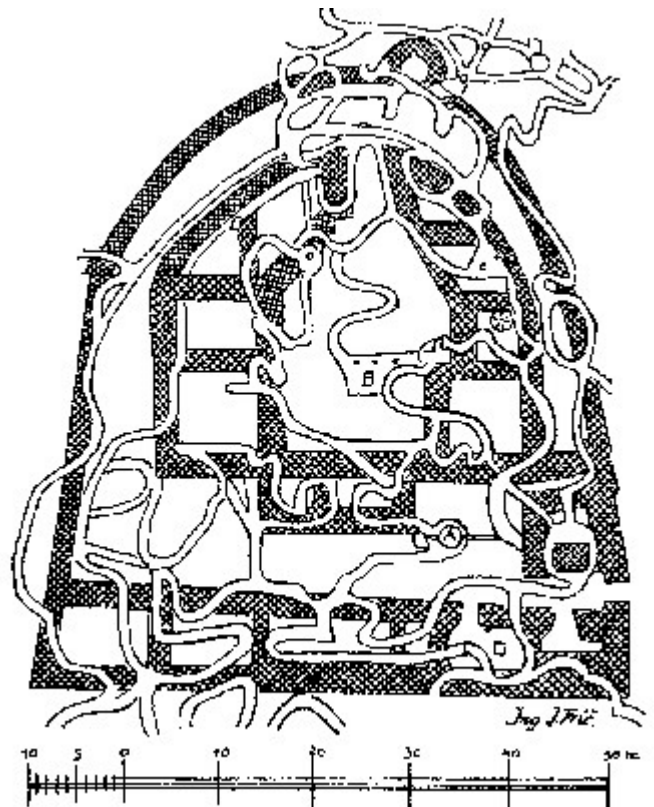
Pro čtenáře Jiráskova Pokladu tu snad poznamenejme, že postavy románu jsou fiktivní, historická je v něm postava jediná, syn Jana Ludvíka, Jan Antonín Harbuval de Chamaré, u Jiráska obvykle jen "hrabě" nebo "hrabě Harbuval". Od skutečného hraběte Jana Antonína se ale románový hrabě Harbuval poněkud liší. Ten románový je vykreslen až příliš temně a nepřilíživě sympaticky, jenomže zde plně platí to, co o Pokladu řekl Jirásek v Pamětech: "... jinak jsem leccos volně, dle svého pojal...".

Historický hrabě Jan Antonín Harbuval jeví se v pramenech tudíž jinak, i když nezapřeme, že býval také občas pokládán za podivína.¹⁹) Narodil se v roce 1737 a přišel do Čech jako devítiletý chlapec. Dostal dobré vzdělání ve Vídni, stavebnictví a práva, vědomosti mohl pak uplatnit ve správě panství a ve výrobním podnikání brzy po návratu z Vídně, protože otec Jan Ludvík v roce 1764 zemřel a Jan Antonín statek Potštejn převzal.²⁰)

S pověstmi o pokladech na Potštejně a na Velešově setkali se jeho rodiče, baron Jan Ludvík Harbuval a baronka Anna Barbora, poměrně brzy poté, co přišli do Potštejna. Jan Ludvík jim asi příliš velkou váhu nepřikládal nikdy a je vůbec otázka, zda si o nich nemyslel to, co si o nich myslíme my, že totiž mnohé netkvěly v místní tradici, ale byly vytvořeny pro potřebu zámku, protože nezaujaly-li pověsti barona, byly o to přitažlivější pro baronku.

Dovedeme to pochopit. Rodem z Vídně, vychována v duchovém patosu barokní zbožnosti a ve víře v iracionální zásvětno, dívala se na horu s troskami hradu, opředenou pověstmi, jinak, než její ekonomicky uvažující manžel. Stopy její činnosti vidíme v hradní zřícenině dodnes. Jsou to barokní stavby, jež měly jako barok vůbec postihnout přítomnost Boha na zemi, je to panorama aristokratického baroka, oživované v době poutí poddaným lidem.

Nejprve (1750) dala do položíceného hradu vestavět kostel sv. Jana Nepomuckého a zavedla konání jarních poutí, udržely se dlouho do příštího století. Z městečka stavěla se pak (cca 1757) křížová cesta nahoru na hrad, končící kapličkou Božího hrobu v místě, kde se na Velký pátek otevřela země s pokladem, jak zvěděla baronka od místních, z nichž mnozí tomu asi i věřili. Třetím podnikem (1766) byla stavba kaple sv. Schodů. Plány této kaple vypracoval v roce 1762 pro matku již syn, vyškolený architekt, Jan Antonín Harbuval, jenž víru v poklad a hledačství převzal od matky. Po otcově smrti měl Jan Antonín v podstatě volnou ruku, protože hraběnka přenesla svůj zájem na Velešov, údajné místo starého kláštera, syn pokračoval na hradě Potštejnu, nikoliv barokními stavbami jako matka, ale hledáním pokladu. V jeho způsobu hledání pokladu nereflektoval se již člověk baroku, nýbrž racionálně vychovaný osvícenec s technickým vzděláním, jenž pozůstatky iracionální víry v poklad transformoval v odbornost, v dokumentaci hledání, v zakreslování nálezů a vykopaných sond, mířících k údajnému pokladu.

Jan Antonín Harbuval si zprvu dobře neuvědomil, že pátrá v areálu, jenž byl nejprve zastavěn hradem Půtovým a poté dvakrát přestavěn, měl hrabě tudíž před sebou nejen plošný areál hradu, ale tři stavební horizonty ve vertikále, s prostorami jak při přestavbách zasypanými, tak s prostorami opuštěnými a nezasypanými, jež pak mohl pokládat za "chodby". Některé nadzemní části se po podkopání sesuly, zato zase mnohé starší části byly pod zemí nalezeny a zakresleny. Dokumentace hraběte Harbuvala však dosud čeká na zpracování a na edici.

Ve své době hrabě Jan Antonín Harbuval neměl a ani nemohl mít cit, potřebu a zkušenosti pro uchování zřícenin, to až romantismus povýšil cit na princip a hrady na předmět hodný pozornosti a uchování, dopouštěje se o něco později druhé krajnosti: restaurování hradů a kostelů do údajně původního stavu.

Od hledání pokladu hrabě Jan Antonín koncem století osmnáctého pozvolna upouštěl, výsledku se nedodělav. Od té doby ještě více než sto let třibily se techniky archeologie a udržování památek, teprve s tím se v průběhu devatenáctého století rodily nové katedrové obory, dějiny umění a archeologie. Není tudíž divu, že Harbuvalovo hledačství pokladu bylo prospektorstvím, jež zříceninu hradu Potštejna značně poničilo. Za všechno je nutno zaplatit daň.

Čtenář Jiráskova Pokladu čte čtrnáctou kapitolu. Kráčí za malou společností dam a pánů, kterou za srpnového dne hrabě pozval na hrad Potštejn, aby ji provedl podzemními chodbami a ukázal jí, co vše již bylo odkryto a jak hledání pokladu probíhá. Společnost stoupá od první rozvalené brány k branám dalším a na nádvoří. Čtenář jde s sebou, nahlížeje do knihy, až dojdou tam, "kde hrabě počal kopat" a kde je "nad tím místem v rohu kámen" s latinským nápisem SIGNATA INSTES CARITAS EXTIR(P)AT HOSTES - "Na poznamenaném začni, láska vyhledá nepřítele" tak čte a překládá nápis hrabě, "ukazuje rukou na litery do kamene vryté."

Je-li však čtenář na Potštejně sám, bez hraběte a bez jeho výkladu, bude-li hledat nápis a místo, kde "dva lokajové podali dámám lehké pláště a rozžehli pochodně, jimiž podělili každého muže ze zámecké společnosti ... než vstoupili do podzemní klenuté místnosti ...", bude zklamán. Nenajde ani nápis, ani vstup do podzemí a znovu mu bude třeba připomenout zde již jednou citovaná slova Aloisa Jiráska: "Jinak jsem leccos volně, dle svého pojal".

Latinský nápis, na jehož litery hrabě Harbuval v románu ukazuje, ale na Potštejně je, leč nikoliv tam, kde bychom si jej dle své četby a dle své fantazie představovali, rukou na jeho litery ukazovat nelze, na to je příliš vysoko a již proto je málo zřetelný. Není objevem nijak novým, znal jej již Karel Biener z Bienenberku, znal jej hrabě Harbuval a znění shora uvedené je jejich společným výkladem liter, ne vždy dobře čitelných. Jsou však i jiná čtení tohoto nápisu, než čtení jejich.

František J. Zoubek přečetl z nápisu pouze první a poslední slovo, ostatek byl mu nečitelný. My jsme shora uvedli znění z románu Poklad, jež Aloisu Jiráskovi poskytl Primus Sobotka a ten je měl z první ruky, protože poslední Chamaréovna, vnučka hraběte Harbuvala, v jejíž rodině byl Primus Sobotka vychovatelem dětí, mu umožnila přístup k dědově rozsáhlé a pečlivě vedené dokumentaci o hledačských pracích.

August Sedláček většinu v Hradech popisovaných lokalit navštívil a na Potštejně byl, kde nápis - "okem zesíleným dalekohledem" - četl jako "signataiustes.curitasevirathostes".

Interpretace jeho pak je "Signata iuste securitas evirat hostes" a překlad zní, "Znamenáš-li správně bezpečnost, zeslabíš nepřátele".

S odchylným čtením přišel Jaroslav Helfert, jenž četl "Signatae postes, deitas deterreat hostes". Znění toto vyložil Amadeo Molnár jako "Signat(tau) postes, deitas exterreat hostes", volný jeho překlad je "Tau, svatý znak čti nad tou branou. Kdo nepřítel jsi, boj se, nemáš na vybranou."

Pohled a výklad Amadea Molnára nepostrádá originality. Za původce nápisu pokládá Bedřicha ze Strážnice, nejdříve kněze a potom hejtmána Táborů, jenž v roce 1458 postoupil svůj hrad v Kolíně Jiřímu z Poděbrad a dostal za něj od Jiřího hrad Potštejn; na Potštejně také Bedřich ze Strážnice o rok později zemřel.

Nápis vykládá Molnár tak, že sedmou literu v prvním slově "signata" pokládá nikoliv za "a", nýbrž za znak "tau", poslední znak hebrejské abecedy s tím, že jak hebrejská, tak křesťanská tradice chápala znak "tau" jako ochranný znak Hospodinův. Tímto čtením stává se potštejnský nápis ve výkladu Amadea Molnára odstrašujícím exorcismem, odstrašujícím zařikáním před nepřáteli z tohoto i z onoho světa.

Písmem hlásí se nápis do poloviny patnáctého století. Kámen, v němž je vytesán, není v uložení původním, pochází ze stavby starší a byl použit jako stavební materiál při perštejnské přestavbě.²¹⁾

To ovšem Jan Antonín Harbuval nevěděl a ani vědět nemohl. Byl by se býval musil pokusit o stavebně historický průzkum, leč ten jeho doba ještě vůbec neznala. Soudil proto hrabě Harbuval, že nápis je na místě původním, že označuje přístup k pokladu, že začne-li na tomto místě kopat, otevře se mu cesta k pokladu. Hledal jej ovšem marně, jak, s pocitem zklamání, uzavírá ve svých zápiscích.

Ohlédnutí.

Naše putování po hradech Velešovu a Potštejnu je u konce. Hrady se zařízenými místnostmi jsme neprocházeli, naopak. Velešov je v koutu odlehlém a zbytky jeho jsou nevelké. Potštejn je rozlehlejší, ale jeho zkáza, započnuvší před staletími, stále pokračuje. Leč vedle přírody a jednoho jen málo, druhého více dochovaného hradu měli jsme příležitost dotknout se tentokrát i dob jiných, než je středověk, vlastní doba hradů. Potštejn s pokladem nám dovolil pohybovat se na rozhraní baroka a osvícenství, nahlédnout do české literatury devatenáctého století, ba dokonce všimnout si toho, jak se od sebe liší pohled historikův a pohled umělcův. Naše kultura umožňuje, našťástí, v okruhu, jež jsme sledovali, pozorovat obojí.

POZNÁMKY.

17. Některé podrobnosti této kapitoly podle J. Helfert: Okolo potštejnského pokladu, viz pozn. 2; týž: Hrad Potštejn, Praha 1948; k podnikání Harbuvalů v Potštejně viz A. Klíma: Manufakturní období v Čechách, Praha 1955, s. 320 - 357.

18. Termínu baron stílat. baro odpovídal ve středoevropském okruhu, pokud byl orientován německy, a habsburský vídeňský okruh tak orientován byl, německý termín Freiherr, svobodný pán. Byl to nejnižší šlechtický titul. Českému prostředí byl tento titul původně cizí. České šlechtické prostředí vrcholného středověku totiž této titulatury nepoužívalo a také

ji neuznávalo, termín baro se objevuje pouze v textech sepsaných v latině, nikoliv ale běžně. Příznačné je, že latinský originál *Maiestas Carolina* má "barones et nobiles inferiores" [baroni = páni a šlechtici nižší], což druhá staročeská redakce překládá titulaturou lépe odpovídající domácí realitě: "páni, šlechtici a vladyky". Od druhé poloviny 15. století ustupovalo v české šlechtické společnosti starobylé označení "vladyka", protože s procesem petrifikace šlechty došlo k ustálení dělení a terminologie na pány a rytíře. K zemím Koruny české náležela od 14. století také slezská vévodství, a tudíž *via facti* se tomu nadřazoval titul vévoda. Se zapojením zemí Koruny české do soustátí Habsburků (rakouských, byli i Habsburkové španělsí) pronikaly od šestnáctého století do českého prostředí společenské normy a tituly v zemích Habsburků obvyklé, baron a hrabě, k plnému prosazení se těchto titulů a k jejich legalisaci docházelo však až za Třicetileté války a po ní. (Titul hrabě střlat. grafio byl vyšší než titul baron). Viz *Wörterbuch zur Geschichte I - II*, München 19939; ke shora citované předhusitské šlechtické titulatuře viz J. Teplý: *Feudální pozemková držba v předhusitském Chrudimsku*, Pardubice 1997, s. 15 n., kde prameny a literatura. *Inkolát-incolatus* = pobyt na určitém místě; *inkolát* znamená totéž, co dnes státní občanství. *Inkolát* platil pro některou ze zemí Koruny české, Jan Ludvík Harbuval jej dostal pro Čechy,

19. Podivín, pokud budeme pokládat za podivínství, že do pozdního věku jezdil Jan Antonín Harbuval na koni, chodil, často pěšky, navštěvovat nemocné poddané, konal inspekce v potštejské škole, ale na hostiny, plesy a hony, zábavy obvyklé v aristokratické společnosti, si nepotrpěl. Byl také schopen přijmout slavnostní blahopřejné návštěvy v županu, zejména to hraběnkou Johankou z Valdštejna, jinak shovívavou, neuvádělo do nadšení ani v nejmenším. Manželství s Johankou bylo bezdětné. Po její smrti oženil se Jan Antonín Harbuval v šedesáti letech po druhé s Annou Marií, svobodnou paní Dobřenskou z Dobřenic; z manželství byli dva synové, oba bez mužských potomků, takže Harbuvalové po meči vymřeli. Dcera Alžběta Harbuvalová de Chamaré provdala se za Prokopa, svobodného pána Dobřenského z Dobřenic. Odtud erby Dobřenských s erbovním znamením čápa přirozené barvy v modrém štítě, jež vidíme v Potštejně na několika místech.

20. Shora v hlavním textu bylo zmíněno, že Harbuvalové koupili také statek Nové Hradu u Vysokého Mýta, kde v letech 1774 - 1777 postavili rokokový zámek, jehož projekt a plány vypracoval a kreslil Jan Antonín Harbuval. Asi před sto lety měl být - jak jsem slyšel - při stavebních úpravách tohoto zámku odkryt depot zlatých mincí z osmnáctého století. Tedy přece jenom "poklad"? Nebo opět pouhá novodobá zvěst o údajném pokladu?

21. K problematice nápisu viz: Karl Josef Biener von Bienenberg: *Versuch über einige merkwürdige Alterthümer im Königreiche Böhmen*, Praha 1778; F. J. Zoubek: *Vypsání hradu Potštejna*, s. 52; A. Sedláček: *Hradu zámky a tvrze II*, s. 4; J. Helfert: *Okolo potštejského pokladu*, s. 159 pozn. 16; A. Molnár: *Táborský kněz a hejtman Bedřich ze Strážnice in: Na rozhraní věků. Cesty reformace*, Praha 1985, s. 110 n., 404.

doc. PhDr. Jaroslav Teplý, CSc.,
Oddělení humanitních věd ÚJHS